

Wesley János
Lelkészképző Főiskola Könyvtára

719479

Sorozatszerkesztő
BÁLINT ÁGNES
VISKY ANDRÁS

6 puritán
tanítók

R

JONATHAN EDWARDS

Ébredés az egyházban

KOINÓNIA
Kolozsvár, 2001

A fordítás alapjául szolgáló mű:

Jonathan Edwards: *Thoughts on the Revival of Religion in New England, in The Works of Jonathan Edwards*
The Banner of Truth Trust, Edinburgh, 1992
(First published 1834)

Fordította

IFJ. ADORJÁN KÁLMÁN

A fordítást ellenőrizte és szerkesztette

DR. LÉSZÁLLÉHELY

Hungarian translation © KOINÓNIA, 2001

A könyv megjelenését a Fieldstead & Company
támogatta

A biblia idézeteket az 1975. évi új fordítású Biblia
javított kiadásából vettük át

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
EDWARDS, JONATHAN

Ébredés az egyházban / Jonathan Edwards; trad.: Adorján Kálmán.

Cluj-Napoca: Koinónia, 2001

p.; cm. – (Puritán tanítók)

ISBN 973 8022 41 x

I. Adorján Kálmán (trad.)

2

Előszó

*„Építsetek utat a pusztában az Úrnak! Készítsetek
egyenes utat a kietlenben Istenünknek!” (Ézs 40,3)*

A következő értekezésben elítélem azokat a lelkipásztorokat, akik túl nagy jelentőséget tulajdonítanak önmaguknak, és különösképpen feljogosítva érzik magukat arra, hogy irányítsanak, vezessenek és döntsenek, viszont meglehet, hogy ez a vád fog érni engem is. Bizonyára némelyek, amidőn ezt az értekezést olvassák, készségesen állapítják majd meg, hogy míg másokban megítélem e magatartást, magam vagyok benne a legvétkesebb. Megvallom, hogy nagy szabadsággal fejeztem ki gondolataimat majdnem minden dolog felől, ami Istennek ebben az országban történő, az utóbbi időkből tapasztalható csodálatos munkájával kapcsolatos. Hasonló módon jelentem ki azt is, hogyan látom Isten gondolatai szerint kötelességeit mindenkinek, legyenek bár feletteseim vagy atyáim, lelkipásztorok, vagy polgári hatóságok. Remélem azonban, hogy e sza-

beszélhet Krisztus országának egy szolgája ilyen természetű dolgokról, amelyek ezekben a kritikus pillanatokban oly közelről érintik Ura és Mestere országának ügyét. Elismerem, hogy helyénvalóbb lett volna, ha valamelyik idősebb lelkipásztor vállalkozott volna erre; de én nem halottam, hogy valaki is ezt megtette volna. Remélem azért, hogy megbocsáttatik, hogy ilyen dologra vállalkoztam. Azt gondolom, hogy senki sem értelmezheti úgy a szavaimat, mintha azokat rá akarnám kényszeríteni valakire is, vagy mintha azt feltételezném, hogy mások nem gondolkozhatnak önállóan. Gondolatainkkal nem kell egymás előtt elszámolnunk, tartozunk viszont ezzel az előtt, aki szívünket vizsgálja, és szemét rajtunk tartja, kiváltképpen ilyen rendkívüli időkben. Remélem, hogy ha kellőképpen alátámasztottam e munka felőli véleményemet, valamint azt, hogy hogyan kell a Szentírással és az értelmünkkel elismerni és előmozdítani azt, olvasóim úgy fogadják majd, mint Isten gondolatát és akaratát. Ha bármely részlet tekintetében mások több világossággal szolgálnának, remélem, hogy majd hálásan elfogadom. Úgy gondolom, hogy a korábbi időkhöz képest sokkal inkább világossá vált előttem, hogy több bölcsességre van szükségem, mint amennyivel rendelkezem. Törvényt szabok magamra, hogy a világosságot megragadjam, és magamévá tegyem, bárhol is bukkanok rá, legyen bár gyermek vagy ellenség, aki azt elemi tárja. Abban az esetben, ha e tanulmányban túl

badságom nem lépi túl az igazolhatóság határát. Egy szabad nemzetben oly nagy a sajtószabadság, hogy a közügyek intézésével, a törvényhozó testület kötelességeivel és a kormányzat előljáróival kapcsolatosan – még hogyha azok felelősei is – minden szerző botránkozás nélkül és szabadon hozhatja nyilvánosságra véleményét. Manapság a sajtó útján magánszemélyek osztják meg a Spanyolországgal vívott háborúval kapcsolatos észrevételeiket az olvasóközönséggel, szabadon jelentve ki, mit tartanak a parlament és a főbb állami méltóságok feladatának stb. Itt, Új-Angliában mi egy sokkal fontosabb hadviselést folytatunk. Bizonyos vagyok afelől, hogy ha tekintetbe vesszük azt a szomorú civódást és zavart, ami e hadviselést kísérte, be kell ismernünk, mennyire szükséges, hogy valaki elmondja véleményét azzal kapcsolatosan, hogy miként is kell kezelnünk ezt az ügyet. Nem csupán a vita tárgyát képező részletekérdések némelyikét kell megvitatni, egyik vagy másik oldalról, röpiratokban (amint az meg is történt kellő hévvel és ádáztsággal) – hiszen ez inkább fellobbantja, és növeli a vitát ahelyett, hogy azt általában lecsendesítené. Ellenkezőleg, valami olyat kell nyilvánosságra hozni, ami az egész kérdéskört általában, a hozzá tartozó sok vitatott részlettel együtt sajátos megfontolás tárgyává teszi. Az is bizonyos, hogy már nagyon itt volt ennek az ideje. Ha magánszemélyek fennhéjázás nélkül kifejezhetik véleményüket, mennyivel nagyobb szabadsággal

sokat tulajdonítottam magamnak, vagy a büszkeség lelke érződik ki beszédmodoromból, nem esoda, hogyha mások ezt nálam jobban érzékelik. Ha így lenne, bocsánatot kérek, és esedezem, hogy minden keresztyén olvasó imádkozzék a világosságban, alázatban és buzgóságban való növekedésemért; hasonlóképpen, hogy oly mértékben ruháztassam fel az isteni Lélekkel, amennyire az evangélium szolgájának ilyen rendkívüli időkben szüksége van.

ELSŐ RÉSZ

**Amely rámutat arra, hogy az Isten
dicsőséges műve az a rendkívüli munka,
amely az utóbbi időben, országunkban
történt**

ségét mutatják. Az ország sok részében bőséggel voltak ilyen esetek, amelyek közül bármelyik, ha korábban történt volna, Isten népe a brit gyarmatokon széltében-hosszában megemlíttette volna. E tekintetben az új Jeruzsálem elkezdett leszállani a mennyből, és a menny dicsőségének elősugarai még talán soha ennyire nem ragyogták be a földet

A mi gyengeségünkéből, sötétségünkéből és romlottságunkból származó sok és nagy tévedés, bűnös szabálytalanság, ami belekeveredett Isten eme munkájába, nem csökkenti Isten kegyelme és hatalma munkájának dicsőséges voltát. Észtelenségeink és bűneink némely vonatkozásban nyilvánvalóvá teszik annak dicsőségét. Az isteni hatalom és kegyelem dicsősége még fényesebben ragyog a földi edény egyidejűleg megmutató gyengesége által. Tetszik Istennek, hogy megmutassa munkája tárgyának gyengeségét és méltatlanságát, és hogy ugyanakkor nyilvánvalóvá tegye hatalmának kiválóságát és kegyelmének gazdagságát. Nem kételkedem afelől, hogy némelyike ezeknek a dolgoknak, amelyek miatt elveszítjük humorunkat, és Isten munkájára keletlen, savanyú arccal nézünk, csak hangosabb énekekre készíti az angyalokat, amikor Istent és a Bárányt magasztalják, látva Isten mindenre elégséges voltának dicsőségét és a Krisztus által szerzett váltság hathatóságát. Mennyire értelmetlen dolog, hogyha késlekedünk Isten tetteinek dicsőségét elismerni, csak azért, mert az ördög, meg az ő ösztönzésére mi magunk, egy csomó gonzságot elkövettünk!

MÁSODIK RÉSZ

Amely rámutat arra, hogy mindenki tartozik e munkát elismerni, örömmel fogadni, és annak előmenetelén munkálkodni. Aki ellenkezőjét teszi, nagy veszélyben van

I. SZAKASZ

*Veszélyes dolog helyben állni, és sokáig csendben
maradni Isten bármilyen jelentős munkájával
kapcsolatban*

A Bibliában sok minden arra mutat, hogyha Isten az Ő egyházában valami nagy munkában, vagy ellenségeivel szemben figyelemre méltó módon jelentkezik, nagyon veszedelmes, és feletébb ingerlő számára, ha az ember késlekedik, és vonakodik elismerni, és tisztelni Őt ebben a tevékenységében. A Szentírás Krisztus népét hadsereghez hasonlítja; Ő a Seregek Ura, az Úr seregének vezére – ahogyan magát nevezte, amikor Józsuénak megjelent –, akinek kivont kard van a kezében, az Ő népe szabadulásának fejedelme. Azért nagyon rossz néven veszi azt, ha ők nem sorakoznak fel mellette, amikor zászlóbontást parancsol, vagy ha nem követik Őt, amikor megszólaltatja a trombitát, és dicsőségben megjelenve ellenségeivel hadba száll. Isten elvárja ilyenkor, hogy minden lélek figyelmes legyen, és a legnagyobb vidámsággal engedjen a hívásnak, figyelmesen és szorgalmasan követvén azt: „Ti,

Józs

5,13-15

a világ összes lakói, e föld lakosai! Ha jelt adnak a hegyeken, lássátok meg, ha megfújják a kürtöt, halljátok meg!” Különösképpen össze kell gyülekeznie az egész Izraelnek a Fejedelme körül,

Ézs 18,3

amint olvashatjuk, hogy felsorakoztak Éhúd mellett, amikor ő Efraim hegyén megfújta a kürtöt, miután meggyilkolta Eglónt, Móáb királyát. Milyen szigorú a rögtönítélő bíróság olyan esetben, ha bárki is a katonák közül nem engedelmeskedik a kürt szavának, és nem követi vezérét a harcba! Az ilyen időkben Isten az Ő dicsőségének különleges megnyilvánulásával jelenik meg. Ha pedig valakit nem érint ez a tény, és nem lelkesedik, mozdulatlanul fekszik, és visszautasítja az Ő követését, arra megharagszik, mint olyanra, aki mélységesen megveti Őt. Ha egy alattvaló esendben és némán nézi végig fejedelme koronázási ünnepségét, miközben az egész sokaság hangos felkiáltásokkal ad hangot alattvalói hűségének és örömének, vajon nem fogja-e az a nagy veszély fenyegetni, hogy lázadóként kezeljék, és gyorsan elveszen annak hatalma által, akinek vonakodott megadni a tiszteletet?

Bír 3,27-28

Olyan időkben, amikor Isten az Ő egyháza érdekében ilyen nagy munkában jelenti ki magát, senki nem tanúsíthat semlegességet; olyankor szükségképpen vagy ellene, vagy mellé kell állni a dicsőségben megjelenő királynak. Egy király koronázásakor, aminek alkalmával nyilvánosan fejezik ki örömüket az alattvalók, senki sem állhat ott közömbös szemlélőként; mindenkinek hűséges alattvalóként örvendeznie kell az eseménynek, mert ha nem, ellenségnek tekin-

tik. Azért hát, amikor Isten az Ő gondviselésének bármilyen rendelkezése folytán az Ő királyát a Sion szent hegyére viszi mindenkinek láttára, Krisztus rendkívüli módon alászáll a mennyből a földre, és a látható egyházában úgy jelenik meg, hogy hatalmasan munkálja népe üdvösségét. Amikor Krisztus a mennyből alászállt testté lévén, és a földön az Ő emberi természetében megjelent, nem volt semlegesség sem az Ő táborában, sem vele szemben. Ha valaki azok után, hogy Krisztus a szavaival és cselekedeteivel megfelelő módon bizonyította, hogy Ő kicsoda, mozdulatlanul ült, és hallgatott, róla nem tett tanúbizonytságot, és hozzá nem csatlakozott, méltán minősült az Ő ellenségének: „Aki nincs velem, ellenem van, és aki nem velem gyűjt, tékozol.” Ugyanúgy áll a dolog akkor is, amikor Krisztus jön, hogy folytassa a váltságműve gyakorlatba ültetését, mint amikor azt kijelentette, és megszerezte. Ha egy király meglátogatja birodalmának egy tartományát, amelyet nyomorgatott az ellenség, és ahol néhány alattvalója átpártolt az ellenséghez, szembefordulva törvényes uralkodójukkal és annak hűségese alattvalóival; ha – mondom – a királyi fenség maga jönne el abba a tartományba, hadba szállna ellenségeivel, és a hozzá hűségeseket csatlakozásra szólítaná fel, ilyen esetben senki sem maradhatna semleges. Kétségkívül lázadóknak tekintenék, és akképpen is kezelnék azokat, akik esendben, távol állva szemlélnék a dolgokat. Hasonlóképpen harc idején, amikor két hadsereg megütközik egymással, senki jelenlevő sem mondhatja magát semlegesnek: mindenkinek oda

Mt 12, 30

3

kell állnia vagy az egyik, vagy a másik oldalra. Aki pedig nem lesz a győztes oldalán egy ilyen helyzetben, számíthat arra, hogy szembetalálja magát annak fegyvereivel, és együtt vész majd el a maradék ellenséggel.

Amikor Isten ebben a fajta munkában ilyen dicsőséges erővel jelenti ki magát, különösen határozott módon, tisztességgel ruházza fel az Ő Fiát, és beteljesíti esküvel megerősített fogadását, miszerint Ő arra készlet minden térdet, hogy előtte hajoljon meg, és minden nyelvet, hogy róla tegyen vallást. Istennek örök időktől fogva különösen szív szerinti szándéka volt, hogy az Ő szeretett, egyszülött Fiát felmagasztalja. Azért rendel evégre különös időket, amikor mindenható erejével áll elő, hogy a neki tett ígéretét és esküjét beteljesítse. Ezek olyan idők, amikor az Ő Lelke hatalmasan kiárad, hogy országa terjedjen; ilyen az Ő hatalma napja, amelyen készséggel áll elő a népe, Ő maga pedig uralkodik ellenségei felett; ezek azok a különleges idők, amelyekben Isten kijelenti biztos határozatát, hogy Fia uralkodni fog a Sion szent hegyén. Azért akik ilyen időkben nem esőkolják a Fiút, midőn Ő magát kijelenti, és fensége és kegyelme dicsőségében megjelenik, azokat az a veszedelem fenyegeti, hogy elvesznek az úton, és vasvessző töri darabokra őket. Ez tehát olyan idő, amikor Isten az ő királyát kiváltképpen való módon a Sion szent hegyére ülteti, azért a prófécia beteljesedésének figyelemreméltó ideje ez: „Ezért így szól az én Uram, az Úr: A Sionra egy követ teszek le alapul, szilárd követ, drága sarokkövet alapul.” Péter és

Zsolt 2. fejt.

Ézs 28,16

Pál apostol ezt összeköti egy másik próféciaival az Ézs 8,14–15-ből: „Akkor ő is megszentel. De Izrael két háza számára olyan kő lesz, amelybe beleütőköznek, olyan szikla, amelybe belebotlanak, Jeruzsálem lakóinak pedig kelepce és csapda. Sokan megbotlanak közülük, elesnek és összetörnek, megfogja őket a csapda!” Annak a jele ez, hogy a kettő együtt teljesedik be. De hát még Ézsaiás próféta is összeköti a kettőt, amint az az első idézet szövegkörnyezetéből kiderül. Előzőleg a 13. versben ez áll: „Azért nekik ez lesz az Úr ígéje: Ez a parancsra, az a parancs, ez a szabály, az a szabály, itt egy kicsi, ott egy kicsi! Jártukban hadd essenek hanyatt, törjék össze magukat, essenek csapdába!” Azt jelenti ez, hogy amikor az Ő egyházában Isten dicsőséges munka által Krisztust különös és szembetűnő módon kijelenti és felmagasztalja, őt némelyek számára alapkövé és szentélllyé teszi, Krisztus másoknak – ugyanolyan nyilvánvalóan – olyan kő, amelybe beleütőköznek, olyan szikla, amelybe belebotlanak, kelepce és csapda lesz. Akik Krisztusnak ilyen hatalmas és dicsőséges munkájába beleütőköznek és belebotlanak elméjükben, és mintegy csapdába gabalyodva, nem haladnak tovább, Isten szemében Krisztusba ütköznek és botlanak. Isten ugyanis az ilyen munka által jelenti ki Krisztust, mutatja meg az Ő dicsőségét, és ez által teszi a követ, amelyet az építők megvetettek, a sarokkővé. Megmutatkozik ebből, milyen veszélyes dolog, ha valaki állandóan megütőközik az ilyen munkában, örökké kételkedik benne, vonakodik elismerni azt, és nem ad Istennek érte dicsőséget. Az

1Pt 2,6–8 és

Róm 9,33

Ézs 28,16

a veszély fenyegeti az ilyeneket, hogy mennek, de hátraesnek, összetörnek, megfogja őket a csapda, és Krisztusba, mint kőbe beleütőköznek, ami vesztüket okozza, míg mások számára Ő szent-helyül és biztos alapul szolgál.

Ézsaiás próféta arról beszél, hogy Isten csodálatosan fog cselekedni népével, ami a bölcsék és értelmesek bölcsességét elhomályosítja, és elveszíti. Ezt az ApCsel 13,41-ben az apostol a Krisztus váltsága által munkált dicsőséges üdvözítésre vonatkoztatja, és a Lélek dicsőséges kitöltetésére, ami később mindezt gyakorlatba ülteti. Az említett ézsaiási prófécia a maga tágabb összefüggéseiben ugyanarról beszél: a prófétákról, fejedelmekről és látnokokról, azokról a bölcseskről és értelmesekről, akiknek Isten bezárta a szemét; így szól hozzájuk a próféta: „Ámuljatok és bámuljatok.” Az eredeti nyelv értelme: „Ne siessetek és csodálkozzatok.” Ítéljék meg mások, vajon nem természetes-e ezt az ígehelyet így értelmezni: „Ámuljatok e csodálatos munka felett, legyen számotokra különös dolog és nagy titok, hogy ti magatok nem tudtok mit kezdeni vele, hogy olyan lassan és vonakodva ismeritek el, és hogy késlekedtek vele kapcsolatosan határozott döntésre jutni.” Hogy kik is azok, akik késlekednek Istent az Ő munkájában megismerni, megtudjuk az apostoltól, az előbb említett helyről: „Lásátok meg, ti gúnyolódok, és ámuljatok el, és semmisüljete meg, mert olyasmit viszek véghez napjaitokban, amelyet el sem hinnétek, ha valaki elbeszelné nektek.”

Ézs 29,14

Ézs 29,9

ApCsel 13,41

Krisztus egyháza arra hívatott, hogy nagy örömmel örvendezzen bármikor, amikor Krisztus nyilvánvaló módon megjelenik, hogy egyházában az üdvösséget munkálja, királyságát kiterjessze, és a száraz veremből a nyomorult lelkeket kimentse: „Örvendj nagyon, Sion leánya, ujjongj, Jeruzsálem leánya! Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas, alázatos, és számaron ül, számarcsikó hátán. Kiirtja a harci kocsikat Efraimből és a lovat Jeruzsálemből. Kivész a harci íj is, mert békét hirdet a népeknek. Uralma tengertől tengerig ér, és a folyamtól a föld végéig. A veled kötött szövetség véérért szabadon bocsátom foglyaidat a kútból, amelyben nincs víz.” Tetszett Krisztusnak, hogy a nagy eseménynek, amiről ez a prófécia szól, erőteljesen jellegzetes vagy jelképes kifejezést adjon a földi Jeruzsálemben való ünnepélyes bevonulásával, mely város az egyháznak, vagyis Sion leányának előképe. Ezt az eseményt valószínűleg annak szánta, hogy mintája és előjátéka legyen e prófécia tényleges beteljesedésének – amelynek az Ő mennybemenetele után kellett bekövetkeznie az apostolok napjaiban, a Szentlélek kitöltetése által –, valamint a még teljesebb megvalósulásának a keresztyén egyház későbbi korszakaiban. Az Írás feljegyzi, hogy amikor Krisztus ünnepélyesen bevonult Jeruzsálemben, és a tanítványok egész sokasága hangos szóval ujjongott, és dicsérte Istent mindazokért a hatalmas cselekedetekért, amelyeket láttak, a tömegben levő farizeusok azt mondták Krisztusnak: „Mester, utasítsd rendre tanítványá-

Zak 9,9-11

Lk 19,39-40

idat!" Megtudjuk azt is, hogy Krisztus így válaszolt: „Mondom nektek, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.” Azt jelenti ez, hogy ha Krisztus tanítványai ilyen alkalmakkor közömbösek maradnak, és Isten kinyilvánított dicsőségét nem készek nyíltan elismerni, és dicsőíteni, ez szívük olyan nagyfokú keménységéről fog árulkodni, ami miatt maguk a kövek is vádolni fogják őket. Vajon nem kell-e elgondolkoznunk efelett azoknak, akik oly sokáig csendben maradtak, miután Krisztus meglátogatta Sionunkat, szabadulást hozott, és Lelke hatalmas munkálkodásával kijelentette dicsőségét, miközben oly sok tanítványa ujjongott és hangos szóval magasztalta Istent?

El kell ismerni, hogy Isten Lelkének hatalmas és csodálatos műve oly munka, amelyben Isten látható módon felemeli kezét, megmutatja az Ő fenségét, a bűnösök iránt nagy kegyelmet és irgalmat tanúsít a nekik nyújtott lehetőség által, országunkat pedig sokkal inkább az igazság földjévé teszi. Azért az Ige megmutatja nekünk, milyen veszedelmes dolog, ha az ilyen munkában nem látjuk meg Isten kezét, és az Ő dicsőségét és fenséges voltát el nem ismerjük: „Ha a bűnös kegyelmet kap, nem tanul igazságot. Becsületes országban is álnokul él, és nem nézi az Úr fenségét. Uram, fölemeltesd kezedet, de nem látják. Majd meglátják, hogy féltőn szereted népedet, és megszégyenülnek: tűz emészti meg ellenségeidet.”

Ézs

26,10-11

II. SZAKASZ

*Úgy tűnik, hogy az utolsó napok dicsősége
Amerikában fog elkezdődni*

Nem valószínűtlen, hogy Isten Lelkének eme rendkívüli és csodálatos munkája Isten ama dicsőséges cselekedetének hajnala – vagy legalábbis előjátéka, amelyet a Szentírás oly sok helyen előre jelez, amely előrehaladva és kiteljesedve, megújulást hoz az emberiségnek. Ha meggondoljuk, milyen régóta beteljesedtek azok a megjövendölt dolgok, amelyek e nagy eseményt megelőzték, hogy Isten egyháza mióta várta ezt az eseményt, sőt az egész egyház sok kiváló embere úgy gondolta, hogy közel van beteljesedésének ideje, és mindezzel együtt meggondoljuk a dolgok jelenlegi és már jó ideje mutatkozó állapotát Isten egyházában és az egész emberiségben egyaránt, értelemszerűen csak arra gondolhatunk, hogy Isten eme nagy művének kezdete közel van. Ugyanakkor sok dolog arra a lehetőségre utal, hogy e munka Amerikában fog elkezdődni. Az Írás megjegyzi, hogy a világnak valamelyik nagyon távoli helyén fog elkezdődni, ahova eljutni csak hajón lehet máshonnan: „csak szavamra várnak a szigetek, legelőször Tarsis hajói, hogy elhozzák fiaidat messziről”. Teljesen nyilvánvaló, hogy ez a fejezet az egyház végidőkben való dicsőséges állapotának jólétéről szól a földön. Azért azt gondolom, hogy itt nem lehet semmi másról szó, mint arról, hogy a távoli szigetek alatt Amerikát kell érteni, ahonnan érkeznek majd ama dicsőséges

Ézs 60,9

napon az elsőszülöttek. Igaz ugyan, hogy az evangéliumok idejében a próféciaokban a „szigetek” Európát jelentették. Így van ez az evangélium hatalmas terjedésére vonatkozó próféciaokban, közvetlenül Krisztus földön való járása után, hiszen a messzi tenger választotta el attól a földrésztől, amelyen addig Isten népe élt. Ez a prófécia viszont nem vonatkozhat Európa megtérésére, Istennek a korai keresztyénség idejében véghezvitt hatalmas munkájára, ugyanis akkor nem teljesedett be. A szigetek és Tarsís hajói – ebben az értelemben – elsősorban nem Istenre vártak; ez a dicsőséges munka nem Európában, hanem Jeruzsálemben indult el, és mielőtt még Európát elérte volna, jó ideig Ázsiában terjedt esodálatosan. Mivel ez a fejezet elsősorban Istennek nem *erről*, hanem a keresztyén egyháznak egyik későbbi korszakában végbemenő, sokkal dicsőségesebb munkájáról szól, azért a szigetek alatt a világnak valamelyik más része értendő, amely – mint egykor Európa – a világon lévő egyháztól távol esik, és csak Tarsís hajói által közelíthető meg. A Brit szigetekről sem lehet szó, sem valamely kontinens-közeli (értsd Európa) szigetekről, hiszen úgy említi őket az Írás, mint amelyek távol vannak attól a helytől, ahol addig egyház létezett. Ez a prófécia tehát a legnagyobb valószínűség szerint Amerikára utal, mint ama dicsőséges napnak zsengejére.

Isten úgy rendezte a dolgokat, mintha itt a földön két világ lenne, két nagy lakható földrész, messzire egymástól. Az utóbbi mintha csak most állt volna elő: nem sokkal ezelőtt még teljesen a

Sátáné volt, nem lévén benne az Istennek egyháza a világ kezdetétől fogva, mint ahogyan a másik kontinensen volt. Ez új világot valószínűleg azért fedezték fel csak most, hogy itt vehesse kezdetét Isten földi egyházának új és felettebb dicsőséges állapota; hogy Isten egy új világot kezdhesen el benne lelki értelemben, amidőn az új eget és az új földet megteremti.

A másik földrészt Isten felruházta már azzal a tisztességgel, hogy ott született meg Krisztus testben, és ott szerezte meg a váltságot. És mivel a Gondviselés bizonyos egyensúllyal osztja el a dolgokat, nincs kizárva, hogy Krisztus magasztos lelki „születése”, és a megváltás igen dicsőséges alkalmazása itt fog elkezdődni. Az idősebb nőtestvér szülte Júdát, akitől Krisztus származott, és így lett Krisztus anyjává; de az ifjabbik nőtestvér szülte Józsefet és Benjámint, a szeretett gyermeket, hosszú meddőség után. József volt a legjobb megjelenésű, övé volt a tarka ruha; kiválasztott a testvérei közül, és a sötét börtönből nagy dicsőségre emelkedett; ő táplálta a világot, amikor azt az éhhalál fenyegette, és olyan volt, mint a termő fa ága a forrás mellett, melynek ágai átnyúlnak a kőfalon. Az ég és föld mindenféle drága javainak áldását kapta a csipkebokorban lakónak kegyével. Róla mondja a prófécia, hogy „a szarvai bivalyszarvak, népeket teper le velük, egészen a föld széléig”, azaz meghódítja a világot (lásd 1Móz 49,22kk és 5Móz 33,13kk).

Benjáminnak, aki ötszörösen nagyobb részt kapott, mint minden más testvére, József, Krisz-

tus előképe, messzemenően több gazdagságot és ruhát adott, mint a többinek.

A másik kontinens megölte Krisztust, és minden időben a Jézus szentjeinek és mártírjainak vérént ontotta; gyakran volt úgy, mintha elárasztotta volna az egyház vére. Azért valószínűleg a dicsőséges templom felépítésének tisztességét Isten annak a leánynak tartotta fenn, aki nem ontott olyan sok vért. Ekkor kezdődik majd el az a békeidő, az egyház gyarapodásának és dicsőségének ideje, amelynek Salamon uralkodása volt az előképe.

A pogányok először a zsidóktól kapták az igaz hitet, akik között volt az ősidőkben az Istennek egyháza, és akik közül Krisztus származott. Ámde, hogy a gondviselés rendelkezései között valamilyen egyenlőség legyen, Isten úgy rendelte, hogy amikor a zsidók előtt megnyílik az evangéliumi kor áldásainak kapuja, hogy a legnagyobb kiváltságban részesülhessenek, az evangéliumot a pogányoktól kapják. Noha Krisztus közülük származott, ők vétkekké lettek az ő megfeszítésében; Isten akarata azért, hogy a zsidók ne részesüljenek abban a tisztességben, hogy az Isten országa legdicsőbb áldásait közöljék a pogányokkal, hanem ellenkezőleg; majd ők kapják az evangéliumot a pogányoktól ama dicsőséges nap kezdetén. Értésem szerint ehhez hasonló módon fog Isten eljárni a két kontinenssel. Amerika az öreg földrésztől kapta az igaz hitet: amott volt az ősidők egyháza és Krisztus is onnan származott. Az egyenlőségért viszont, és mivel az a földrész feszítette meg Krisztust, nem ők részesülnek abban

a tisztességben, hogy a vallást legdicsőbb mivoltában velünk közöljék, hanem mi fogjuk azt közölni velük.

Sok tekintetben az öreg földrész volt az emberiség bölcsője, származási helye. Ott laktak az emberiség őszülei; ott lakott Nőé fiaival; a második Ádám is ott született, ott feszítették meg, és támadt új életre. Azért valószínű, hogy e dolgok kiegyensúlyozása érdekében az új kontinensről indul a világ legdicsőségesebb megújulása, és ilyen értelemben ott lesz Isten egyházának bölcsője. Így hát valószínű, hogy Amerika tekintetében az fog történni a lelkiekkal, ami történt a múlandó dolgokkal. Például az, hogy míg még kevéssel ezelőtt az öreg kontinens látta el a világot ezüstjével, aranyával és földi kincseivel, most viszont nagyrészt az új látja el a régicit: a lelki dolgok tekintetében is ilyen fordulat áll majd be. Érdemes azt is megjegyezni, hogy Amerikát a reformáció táján fedezték fel, vagy valamivel előbb. Márpedig az első dolog a reformáció volt, amit Isten a világ csodálatos helyreállítása érdekében véghezvitt, miután a világ a bűn mélységébe és sötétségébe süllyedt a nagy antikrisztusi hitehagyás idején. Így hát mihelyt ez az új világ terve a megvalósulás felé közeledik, az egyház utolsó időkben megvalósuló dicsősége érdekében Isten valami új és hatalmas dolgot fog cselekedni. Ennek színhelye pedig és kiindulópontja az új világ lesz.

Isten módszere az, hogy mikor az egyházat meg akarja újítani és egy jobb állapotba kívánja juttatni e világban, valamilyen dicsőséges munká-

hoz kezd, és azt ott cselekszi, ahol még ilyen alapozás nem történt, hogy az Ő hatalma annál világosabban megmutatkozzék. Így meglátszik az, hogy a munka teljesen az övé, nyilvánvaló módon a semmiből való teremtés, a Hős 2,1 (a Károli fordításban 1,10) értelmében: „De lesz még anynyi Izrael fiainak a száma, mint a homok a tengerparton, amelyet nem lehet megmérni, sem megszámlálni. Akkor ahelyett, hogy ezt mondanák nekik: Nem vagytok népem! – ezt mondják: Az élő Isten fiai vagytok!” Amikor Isten a földet paradicsommá készülni változtatni, nem ott kezdi munkáját, ahol már terem valami jó, hanem a pusztaságban, ahol nem nő semmi, és ahol száraz homokon és kopár sziklán kívül más nem látható. Így a sötétségből világosság ragyog föl, a világ üressége betelik, és a földet a száraz pusztában fakadó források öntözik meg, úgy, amint erről sok jövendölés szól a Szentírásban, például a következők: „Végül kiárad ránk a lélek a magasból. Akkor majd a pusztá kertté válik, a kert pedig erdőnek látszik.”; „A kopár hegyeken folyókat fakasztok, a völgyek mélyén forrásokat, a pusztát bővizű tóvá változtatom és a szomjú földet vizek forrásává. A pusztában cédrust növesztek meg akácot, mirtuszt és olajfát. A pusztaságba borókafenyőt ültetek, kőrisfát meg ciprust”; „Még a mezei vadak is dicsőíteni fognak engem, a sakálók és a struccok is, mert vizet fakasztok a pusztában és folyókat a sivatagban, hogy inni adjak választott népemnek”. Sok hasonló bibliai helyet lehetne említeni. Azért ha Isten valami dolgot ké-

Ézs 32,15

41,18–19

43,20

szül tenni az egyházáért, szokása szerint a nehezebb végénél kezd; hasonlóképpen, ha az egész föld számára készíti megújulást, valószínűleg a legtávolabbi, legszegényesebb, legfiatalabb és leggyengébb résszel fogja kezdeni, ahol legutóbb alakult meg az Ő egyháza. Így lesznek az elsőkből utolsók és az utolsókból első, hogy rendkívüli módon beteljesedjék az Ige: „A föld széleiről énekszót hallunk: Dicsőség az igaznak!”.

Ézs 24,16

Úgy tűnik számomra, hogy egy néhány dolog erős érv mellett, hogy amidőn az igazság Napja, az új ég és új föld Napja felkel – mint egyházának vőlegénye jön, örül, mint egy hős, hogy futhat pályáján, elindul az ég egyik szélétől, és átível a másik széléig, nincs rejtve melege elől semmi –, nyugaton fog felkelni, a régi ég és föld dolgainak menetével ellentétesen. Sok tekintetben a Gondviselés dolgai azokban a napokban oly mértékben megváltoznak, hogy Isten az egyháza könyör-gésére mintegy válaszképpen a természet folyá-sát is megváltoztatja. Ezt cselekedte: a Nap járását megfordította, amikor egyházáért ilyen nagy dolgok véghezvitelét ígérte. Ézsaiás próféta gyakran hivatkozik az Assíria királyának kezéből való szabadításra, mely az egyház későbbi dicsőséges szabadulásának előképe. Ezékiásnak, Isten népe fedelmének (így nevezi őt a 2Kir 20,5) mintegy a halálból való feltámadása az egyház feltámadásának és megmentésének zálogaként áll előttünk az Ézs 38,6-ban, és Krisztus feltámadásának előképe. Ugyanabban a történetben az Írás beszámol a Nap feltámadásáról, visszafordulásáról, amint

Zsolt 19,5–7

nyugatról, amerre lenyugodott, újra felkelt. Ez szintén az igazság Napjának az előképe. A Nap visszafordult a napórán tíz fokkal, ami valószínűleg azt jelenti, hogy delet mutatott. Az igazság Napja már régóta keletről nyugatra haladt, azért valószínű, hogy amikor eljön annak ideje, hogy az egyház megszabaduljon ellenségeitől (amelyeknek gyakran az asszírok a jelképei), a világosság nyugaton fog támadni, míg a delelő Nap fényével beragyogja az egész világot.

Úgy tűnik, hogy ugyanazt jelképezi a szentélyből kifolyó vizek nyugat-keleti iránya is, az Ezékiel könyvének 47. fejezetében. Ezek a vizek kétségkívül a Szentleket jelképezik, amint üdvözítő erejével árad az utolsó időkben a világon. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az Ezékiel könyvének utolsó fejezetei az egyháznak majdani dicsőséges állapotát írják le. Ha pedig feltételezhetjük azt, hogy Istennek ez a dicsőséges munkája Amerika valamelyik részén veszi kezdetét, az Új-Anglia elhelyezését is figyelembe véve, úgy gondolom, hogy minden amerikai gyarmat közül a legnagyobb valószínűség szerint e munkának ez lesz fő kiindulási helye. Ha pedig mindez igaz, még több okunk van azt remélni, hogy ami most itt Amerikában, különösképpen Új-Angliában történik, ama dicsőséges nap hajnalának bizonyul. Még e munka nagyon is különös és csodálatos körülményei és eseményei is látszólag arra utalnak, hogy Isten mindezt valami rendkívüli nagy esemény kezdetének és bevezetésének szánja.

III. SZAKASZ

Veszélyes dolog, ha valaki e munkát nem ismeri el, nem támogatja, vagy éppenséggel kigúnyolja

Azért taglaltam oly hosszasan a fentieket, mert ha így igaz mindez, megérthetjük világosan, hogy igenis kötelesek vagyunk e munkát támogatni és előmozdítani, valamint azt is, hogy milyen veszélyes dolog ezeket elmulasztani. Nagy veszélyben van az Istenről vallást tevő nép, ha csendben hever, és nem siet az Úr segítségére, amikor Ő olyan nyilvánvalóan kiárasztja Lelkét, hogy a váltás munkáját gyakorlatba is ültesse. Így van ez legfőképp akkor, amikor Ő előjön, hogy felhozza az Isten erejének és üdvösségének napját, amiről olyan sokszor beszélt. Ez különösképpen a jelenti a váltás gyakorlatba ültetésének előre jelzett korszakát, Krisztus uralmának meghatározott idejét. Addig tart a Sátánnak, mint e világ fejedelmének uralma, de azután eljön a tényleges váltás valódi ideje, az új teremtésé, amint azt az Ézs 65,17–18kk; 66,22 és a Jel 21,1 igehelyek mutatják. A Léleknek minden ezt megelőző kitöltése mintegy előlegnek tekinthető. A megváltás alkalmazásának ténylegesen volt egy dicsőséges korszaka a keresztyén egyház első századaiban, mely korszak kezdetét Jeruzsálemben a pünkösöd napja jelezte. Az viszont nem volt az aratásnak igazi ideje. Azt mondhatjuk, hogy csupán a zsenge volt, amit az év vége felé követ majd az aratás, a keresztyén egyház utolsó évszázadaiban, amint arra a Jel 14,14–16 utal. Valószínűleg

olyan mértékben felülmúlja a keresztyén egyház első korszakának eseményeit – noha azokkal betelt az egész Római Birodalom, – amilyen mértékben amazok felülmúltak mindent, ami előbb, az Ószövetség idején történt, és csupán Júdea országára terjedt ki.

A Zak 14,16–19-ben találjuk annak a veszedelemnek leírását, mely azokra vár, akik nem vállalják, hogy nyíltan előállva elismerjék, örömmel fogadják, és előmozdítsák Istennek hatalmas munkáját, a dicsőséges aratást: „Azután mindazok, akik megmaradnak a Jeruzsálemre támadó népek közül, évről évre elmennek, és leborulnak a Király, a Seregek Ura előtt, és megünneplik a sátoros ünnepet. Ha pedig a föld népei közül valamelyik nem megy el Jeruzsálembe, hogy leboruljon a Király, a Seregek Ura előtt, az nem kap esőt. Még Egyiptom sem kap, ha népe nem megy el, és nem jelenik meg. Ugyanaz a csapás éri, amellyel az Úr azokat a népeket sújtja, amelyek nem mennek el megünnepelni a sátoros ünnepet. Így bűnhődik majd Egyiptom, és így bűnhődik minden nép, amely nem megy el megünnepelni a sátoros ünnepet.” Az egész szövegösszefüggésből nyilvánvalóan láthatjuk, hogy a világ késői korszakában az Isten egyházának dicsőséges napja az az idő, amiről beszélünk. A sátoros ünnep itt valószínűleg azt a dicsőséges lelki ünneplést jelképezi, amit Isten készít az egyháza számára. Isten népének abban az időben bekövetkező nagy lelki örömről beszél az Ézs 25,6 is. Három nagy ünnepe volt Izraelnek, amelyek alkalmával minden férfitúnak fel kellett mennie Jeruzsálembe: a

páska, az első zsenge, azaz a pünkösöd, és az aratásnak az ünnepe az év végén, amit lombosítór-ünnepnek is neveztek. Ezek közül az elsőt, azaz a páska ünnepét a Jézus Krisztus általi váltság megszerzése nyert kiábrázolást, ugyanis azon az ünnepen vágták le a páskabárányt. A két következő ünnep rendeltetése az volt, hogy a megszerzett váltság alkalmazásának két nagy korszakát ábrázolja ki. Az egyik, a zsengek ünnepe, amelyet pünkösödnek hívtak, a Léleknek a keresztyén egyházban való első kitöltését ábrázolta ki, hogy a Krisztus által megváltottak első zsengeje begyűjtessék. Ez a folyamat pünkösödkor kezdődött el Jeruzsálemben. A másik az aratás ünnepe volt, amelyet Izrael gyermekeinek az év végén kellett megülniük a gabona és a szőlő valamint a föld minden gyümölse betakarítása alkalmával. Ezt a lombosítór-ünnepnek hívták, és Krisztus váltsága alkalmazásának azt a még örömtelibb és dicsőségesebb idejét ábrázolja ki, amelynek az utolsó időkben kell bekövetkeznie. Az lesz a választottak begyűjtésének nagy napja, Isten termése begyűjtésének igazi, kijelölt napja, amikor is a szövetség angyala sarlót ragad, és learatja a föld termését, együtt a föld szőlőjének gerezdjeivel. Sok jel arra mutat, hogy a három ünnep közül ez volt a legnagyobb. Ezen az ünnepen sokkal nagyobb volt az öröm, mint bármely más alkalommal. A nép lombosítórakban lakott, olajfa-, vadolajfa-, mirtusz- és pálmaágakkal, valamint más sűrű lombú fa ágaival a kezében kellett hogy örvendezzen az Úrnak, az Ő Istenének színe előtt. Ez az egyháznak virágzó, szép és kellemes álla-

potát ábrázolja, amint Isten kegyelmében és szeretetében örvendez, és győzedelmeskedik minden ellensége felett. Az Isten sátorát először Izrael fiai között, a lombsátor-ünnepén állították fel, viszont a keresztyén egyház ama dicsőséges idején, minden más időkhöz képest dicsőségesebben fogja Isten a maga sátorát az emberek között felállítani. „Hallottam, hogy egy hatalmas hang szól a trónus felől: »Íme, az Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga az Isten lesz velük«”.

Jel 21,3

Feltételezések szerint a világ teremtése is az évnek azon időszakában ment végbe, amelyet a sátorok ünnepének jelölt ki Isten. Hasonlóképpen, abban a dicsőséges időben Isten új eget és új földet fog teremteni. Salamon templomát is a lombsátor-ünnepén szentelték fel, amikor Isten felhőoszlopban szállt alá, és lakozást vett a templomban. Éppúgy, ebben a boldog időben Isten temploma dicsőségesen felépül e világban, és Isten csodálatos módon alászáll a mennyből a földre, hogy egyházában lakozzék. Feltételezhetően Krisztus is a lombsátor-ünnep idején született, azért ama dicsőséges nap kezdetén Krisztus meg fog születni; akkor majd, minden időkhöz képest teljesebben valósul meg az ígéret, miszerint „egy asszony a napba öltözve, és lába alatt a hold, a fején pedig tizenkét csillagból álló korona; várandós volt, és vajútva, szüléstől gyötörődve kiáltozott. ... Az asszony fiúgyermeket szült, aki vasvesszővel legeltet minden népet.” Az év minden ünnepei között Izraelben a lombsátor-ünnep volt a legutolsó, mielőtt a tél elhervasztotta

Jel 12,1–2,5

Veszélyes dolog, ha valaki e munkát nem ismeri el

volna a föld ábrázatát. Amint az ünnep örvendezése elcsitult, rögtön viharos időszak állt be: „a hajózás is veszedelmessé vált, hiszen a bűjt is elmúlt már.” Ehhez hasonlóan a keresztyén egyháznak ez a nagy ünnepe lesz az utolsó földi ünneplése, aminek elteltével ez a földi világ elpusztul. A lomsátor-ünnepen Izrael elhagyta házeit, hogy zöldágakból készült sátorokban lakozzék, ami arra utal, hogy Isten népe zarándok és idegen lévén ezen a földön, elszakad a világtól, ami miatt végtelenül örül. A lomsátor-ünnepre Izrael a kürtzengés ünnepe és a nagy engesztelés napja készítette fel, ugyanabban a hónapban; ily módon készíti elő Isten egyházának örömét majdani dicsőséges földi állapotában az evangélium rendkívüli hirdetése, a múlt bűnei, valamint a látható egyház nagy és hosszantartó halott és testi állapota miatti mély bűnbánat és megalázkodás. Krisztus a lomsátor-ünnepen állt elő Jeruzsálemben, és „így kiáltott: »Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám, és igyék! Aki hisz énbennem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek!«.” Ezzel azt jelezte, hogy azon a napon a bűnösök majd rendkívül szabadon és gazdagon részesülnek az isteni kegyelemben, és Isten szokatlan mértékben árasztja ki Szentlelkét, amint arról a Jel 21,6 és 22,17 ír.

Fennáll az a fenyegetés, hogy akik akkor majd nem ülik meg ezt az ünnepet, azaz Isten dicsőséges munkáját el nem ismerik, az Ő nevét nem dicsőítik, és népével együtt nem örülnek, hanem mint hitetlenek és közömbösek, magukat távol tartják attól, azokra nem lesz eső. Azoknak nem

ApCsel 27,9

Jn 7,37–38

Zak 14. fej.

lesz részük a földet megöntöző isteni áldás záporában, az Ézs 44,3-ban megígért lelki esőben, hanem Isten átadja őket szívük keménységének és elméjük vakságának. Az ilyenek ellen még rettenetesebben szól az átok a Zak 14,12-ben: „Ilyen csapással fog az Úr sújtani minden népet, amely Jeruzsálem ellen vonul: megrothad a húruk még életükben, szemük is megrothad gödrében, nyelvük is megrothad szájukban.” Minden valószínűség szerint Isten itt is egy lelki ítéletet hirdet, egy a lélekre, és nem annyira a testre mért csapást és átkot: azok, akik állandóan akadályozzák Isten népét a munkában, a lelki halál és romlás állapotába kerülnek; élőhalott voltuk el nem rejthető módon megmutatkozik, és úgy járnak az emberek között, mint rothadó hullák. Hasonlóképpen szól az Ige máshol is a veszélyről, amely azokat fenyegeti, akik ama dicsőséges napon nem csatlakoznak Isten népéhez: „De azok a népek és országok, amelyek nem szolgálnak téged, elpusztulnak, azok a népek egészen kipusztulnak.”

Ézs 60,12

A legtöbb szabadulás, amelyet az egykori Izrael átélt, Istennek a lelkek üdvösségéért végzett hatalmas lelki munkáját, és az ő egyházának az evangéliumi időkben való szabadulását és jólétét jelképezi. Különösképpen jelképezik Isten minden szabadítása közül az utóbbi időkben véghezvitt legnagyobb szabadítását, mely minden idők között a legalkalmasabb az emberek lelkének valószínű megmentésére. Viszont megfigyelhető, hogy ha valaki ellene is állt Isten munkájának az ideig-óráig tartó szabadítások idején, vagy ha Isten hívő népe között voltak olyanok,

Veszélyes dolog, ha valaki e munkát nem ismeri el

akik ilyen alkalmakkor csendben maradtak, magukat távol tartották, elő nem álltak és Istent e munkájában el nem ismerték, e munkát elő nem mozdították, magatartásuk rendkívüli módon felgerjesztette Isten haragját, rájuk pedig az Ő átkát vonta. Amikor Isten hatalmasan kihozta Izrael fiait Egyiptomból (előképe ez az egyház felszabadulásának az Antikrisztus hatalma alól, amikor ez majd elbukik, lásd Jel 11,8 és 15,3), mennyire rossz néven vette az Amáléktól, hogy ellene álltak, és mily félelmetes átkot mondott rájuk: „Akkor így szólt az Úr Mózeshez: Írd meg ezt a dolgot emlékezetül egy könyvben, és vésd Józsué emlékezetébe, hogy Amáléknak még az emlékét is eltörlöm az ég alól! Mózes akkor oltárt épített, és így nevezte el: »Az Úr az én hadijelvényem«. És így szólt: Mivel kezet emelt az Úr trónusára, harcolni fog Amálék ellen az Úr nemzedékről nemzedékre.” Ennek megfelelően azt találjuk, hogy hosszú idő után Isten megemlékezett erről az ígéretéről. Mennyire rosszalta azt is, hogy a móábi és ammóni emberek nem siettek Izrael segítségére, haladásukban nem biztatták őket, és nem mozdították elő az ügyet: „Nem tartozhat az Úr gyülekezetéhez ammóni vagy móábi ember, még a tizedik nemzedékük sem tartozhat az Úr gyülekezetéhez, sohasem. Mert nem jöttek elétek kenyérrel és vízzel az úton, amikor kijöttetek Egyiptomból.” Micsoda fenyegetéseket kellett Rúben és Gád fiainak, valamint Masszé fél törzsének meghallania arra az esetre nézve, ha nem segítenének testvéreiknek a kánaániak elleni harcban: „Mózes így felelt nekik:

2Móz

17,14–16

1Sám 15,3

5Móz 23,4–5

Ha így cselekesztek, ha fölfegyverkeztek a harcra az Úr színe előtt, és átkel a Jordánon minden fegyveres ember az Úr színe előtt, amíg ő ki nem űzi ellenségeit maga elől, és ha akkor tértek vissza, amikor meghódol az a föld az Úr előtt, akkor ártatlanok lesztek az Úr és Izrael szemében, és örökségül kapjátok ezt a földet az Úrtól. De ha nem így cselekesztek, vétkeztek az Úr ellen. Tudjátok meg, hogy utolér benneteket vétkeitek büntetése”.

4M^{sz}

32,20-23

Istennek az Izraelért végzett dicsőséges munkája volt az is, hogy Debóra és Bárák keze által megszabadította őket a kánaániaktól. A történetnek majd minden részlete Isten kezének csodálatos jelenlétére utal. Egy próféta¹⁰, egy közvetlenül Isten ihletése alatt álló személy szólította harcra a népet, és vezette őket mindvégig. Úgy tűnik, hogy az emberek csodás módon lelkesedtek, és felbátorodtak ez ügyben, hiszen önként jelentkeztek és gyűltek össze a harcra. Életüket tették kockára a harctéren, anélkül, hogy valaki is erre kényszerítette volna őket, vagy ezért fizetett volna nekik. Tették ezt olyan helyzetben, amikor bárki azt gondolhatta volna, hogy nem lesz elegendő bátorságuk e vállalkozásra. Hogyan szállhatott szembe egy csapat szegény, gyenge, védtelen rabszolga, akiknél tízezer közül egynek nem volt legalább egy lándzsája vagy pajzsa, egy hatalmas fejedelemmel, akinek erős hadserege és kilencszáz vas harci kocsija volt? Isten karja csodálatosan megmutatkozott a győzelemben, aminek következtében Debóra csodálattal eltelve mondja: „Folytasd lelkem, teljes erővel!”. Ab-

Bír 5,21

ban a harcban részt vett Krisztus is a maga mennyei seregével, azért mondja az Írás: „Az égből harcoltak a csillagok, pályájukról harcoltak Siseraival.” Istennek ez az Izraelért végzett munkája, a Krisztus és az Ő serege által szerzett győzelem és szabadulás előképe annak, amit Ő véghezvisz majd az Ő egyházáért, amikor amaz végső nagy harcában megütközik nyilvánvaló ellenségeivel, mielőtt az utolsó idők dicsősége ráköszöntene. Erről beszél feltehetőleg a Jel 16,16 is: „És összegyűjtötték a földkerekség királyait arra a helyre, amelyet héberül Harmagedónnak neveznek”, azaz Megiddó hegyéről, mely az igemagyarázók feltételezése szerint arra a helyre utal, ahol Sisera seregével harcolt Izrael: „Királyok jöttek, harcoltak, ugyancsak harcoltak Kánaán királyai Taanaknál, Megiddó vizénél, de egy darab ezüstöt se vehettek el.” Ez nem jelenthet mást, mint azt, hogy Krisztusnak és egyházának az Ő ellenségeivel való majdani harca ebben a korábban vívott harcban ábrázolódik ki. De jaj, Krisztusnak milyen félelmetes átkát vonta magára az Istent valló népnek, Izraelnek egy része, mely csendben heverészve nem nyújtott segítő kezet: „Átkozzátok Mérózt – mondta az Úr angyala –, átkozva átkozzátok lakóit, mivel nem jöttek el segíteni az Úrnak, segíteni az Úrnak a hősök közt!”. Az Úr angyala volt a sereg vezére, Ő vezette Izraelt, és harcolt érettük a csatában. Az Írás gyakran az Úr angyalának nevezi őt. Ő maga jelent meg Józsuénak, kivont karddal a kezében, mondván, hogy ő az Úr seregének a vezére. Ugyanez a dicsőséges vezér áll előttünk a Jel 19,11kk-ban is, mint aki

20. v.

Bír 5,19

Bír 5,23

Józs 5,14

abba a hareba vezetni seregeit, melyet az előbb említett harc kiabrázol. Úgy tűnik, hogy Méróz lakosai hitetlenek voltak e nagy munka vonatkozásában. Nem akartak hallgatni Debóra érveire, és meg sem járta az eszüket, hogy egy ilyen gyenge és védtelen csoport egyáltalán győzedelmeskedhet hatalmas ellenfele fölött. Mivel nem ismerték el, hogy Isten keze van a dologban, magukat távol tartották, semmit sem tévén az ügy előmozdítása érdekében. De Istennel, milyen keserves átkát vonták magukra ezáltal! Nagy a valószínűsége annak, hogy Méróz lakóinak hitetlensége e munkát illetően az ő előre kitalált érveikből fakadt. Nekik nem tetszett az, hogy az egész vállalkozás élén egy asszony állt, és ő volt annak fővezére. Azt sem tudták elhinni, hogy ilyen megvetnivaló eszközök, mint ez a fegyvertelen rabszolgacsoport, képes ilyen nagy dolog véghezvitelére. Büszkeségük és hitetlenségük azt eredményezte, hogy nem akarták Debórát követni a hareba.

Istennek az Izraelért végzett másik nagy műve az a győzelem volt, amelyet Gedeon szerzett a Midjániták, Amálékíták és a keleti törzsek felett, amikor azok csapatostól jöttek Izrael ellen, mint egy megszámlálhatatlan sokaság. Ez is egy megfigyelésre méltó előképe annak a győzelemnek, amelyet Krisztus és az Ő egyháza szerez el-lenségei felett a Lélek kitöltetése és az evangélium prédikálása által. Világosan megtetszik ez abból a módszerből, amelyre Isten maga vezette rá Gedeont: nem az emberek kardja vagy fja, hanem a kürtök megfújása és a cserépfaze-

kakba rejtett fáklyák által szerzett győzelmet. Azt olvassuk, hogy ez alkalommal Gedeon felszólította a népet, hogy siessenek segítségére e nagy vállalkozásban. Sokan hozzá is gyülekeztek, és az Úrnak segítségére siettek. Szukkót és Penúél lakói azonban hitetlenek voltak, és nem akarták Isten kezét elismerni e dologban, noha az oly hatalmasan és esodálatosan bontakozott ki előttük, sem társulni nem akartak, hogy ezt az ügyet előmozdítsák. Amikor Zebahot és Calmunnát üldözte, Gedeon szerette volna, ha e városok lakosai segítenek neki, de ők megvetették elvárását, valamint azt a bizodalját, hogy az Úr melléjük áll és ezeket a hatalmas fejedelmeket kezébe adja egy olyan kis, megvetni való csapatnak, mint ő és háromszáz embere. Ezért nem akarták az Úr ügyét a magukénak tekinteni, sem Gedeonnak segítő jobbot nem nyújtottak. E cselekedetében Isten oly utat választott, amely merőben ellenkezett büszkeségükkel. Bizonyára azért sem tekintették ezt az ügyet magukénak, mert előre érveltek; képtelenek voltak elhinni, hogy Isten hatalmas dolgokat tud véghezvinni egy olyan megvetett eszközzel, mint a Manassé törzsének megvetett és szegény családjából származó, apja háznépe között is utolsó emberrel, aki mellett egy nyomorult, csupán háromszáz gyenge és erőtlen emberből való csapat állt. Látjuk viszont, hogyan kellett szenvedniük bolondságuk miatt, amiért Istennek azt a munkáját elismerni és támogatni nem akarták: miután Gedeon győztesen visszatért, „lefogatta a város véneit, és pusztai tövissel meg tüskével fenýítette meg ezeket a szukkótiakat.

Bfr 7,23-24

Bír 8,16-17

Majd lerombolta a Penúél tornyát (azaz lerombolta hamis dicsekvésüket és bizodalmaikat), és a városban lakókat megölette”. Minden valószínűség szerint Gedeon ezeket az Úr angyala, azaz Krisztus vezetésének és ösztönzésének engedve tette meg, aki még kezdetben elhívta, e harcba elküldte és az egész dologban tanácsolta és vezette.

Feltűnő módon ábrázolta ki Istennek az Ő elhívott népéhez való visszatérését a szövetség ládájának a Sionba, Izrael népe közösségébe való visszahozása, mely láda sokáig a filiszteusok földjén tartózkodott, Kirjat-Jeárimban, az ország leg-távolabbi határain is túl. Isten jelenlétének látható jegye volt a frígláda, mely hosszú ideig távol volt a néptől. A frígládának a Sion hegyére való felvitele Krisztus mennybemenetelét jelképezi. A zsoltárok, amelyeket ez alkalommal szereztek, kiváltképpen a 68. zsoltár, nyilvánvalóan arról szólnak, hogy Izrael akkori, rendkívüli öröme a Krisztus egyházának örömet jelképezi, mivel megalázott és sötét állapotában Ura meglátogatta, hogy munkáját felelevenítse, és népet, mintegy Bászánból, a tengernek mélyéből visszahozza: lelki ellenségeit szétszélesze, és azokat, akik „a felszerelést őrizték”, olyanokká tegye, mint „az ezüstszárnyú galambot... aranyos zöld tollakkal”. További oka ez örömnnek, hogy jelenlétének látható jegyeit adta házába, hogy népe láthassa Istennek, az ő királyának bevonulását a szentélybe. Azok az ajándékok, amelyeket Dávid királyi bőséggel osztogatott a népnek azon alkalommal, azokat a lelki áldásokat jelképezik,

Zsolt 68,14

23. v.

2Sám

Vészélyes dolog, ha valaki e munkát nem ismeri el

amelyeket Krisztus bőkezűen küld egyházának a Lélek kiáradásai által. Az Írás feljegyzí, hogy az egyiptomi Sihórtól egészen a Hamátba vezető útig összegyűlt az egész nép, és előállva csatlakozott és részt vett e nagy eseményben: „Így vitte egész Izrael az Úr szövetségládáját ujjongva, kürtszó, harsonák, cintányérok, lantok és citerák hangja mellett.” Nem csupán a férfiak, hanem Izrael asszonyai, Sion leányai is nyilvánosan részt vettek a magasztalásban és örvendezésben. Ezzel szemben Mikalról, Dávid egyik feleségéről, aki éppen Saul lánya volt, azt olvassuk, hogy nem örült szív szerint e dolognak, és nem is társult másokhoz nyilvánosan, hogy örvendezzen és Istent magasztalja, hanem távol maradt, mint akit nem érint, sőt inkább zavar ez az egész ügy. Megvetette, és neveltségessé tette mások elragadtatását és örömnnek rendkívüli megnyilvánulásait. Ezzel a magatartásával saját magára vont átkot: meddővé lett halála napjáig. Legyen ez figyelmeztetés számunkra: gondoljuk meg jól, hogy most, amikor Isten ládáját felhozzák, és miközben külsőképpen és hitvallásunk szerint a lelki Dávid menyasszonya vagyunk, nehogy Saul gonosz szívű és lázadó gyermekeinek bizonyuljunk tartózkodásunkkal, nem vévén részt a jelen örömben és dicséretében, megvetve Isten népének örvendezését és érzéseit, csupán azért, mert azok oly erőteljesek, és ezáltal nehogy saját lelkünkre az örökkévaló terméketlenség átkát vonjuk.

Ügyeljünk arra, hogy ne legyünk olyanok, mint a szolgáló gyermeke, aki test szerint született, és üldözte a Lélek által született, gúnyolódva Izsák

6,18-19 és
1Krón
16,2-3
Zsolt
68,1.3.13;
68,18-24
1Krón
13,2-5
15,28
2Sám 6,19

1Móz 21,8-9

elválasztásának örömnépén, különben hozzá hasonlóan kivettünk Ábrahám családjából. Lelki titkok szövik át azt az eseményt is, mely az evangélium napjaiban bekövetkezendő eseményeknek a jelképe az apostol bizonyágtétele szerint. Úgy tűnik, hogy különösképpen két dolgot jelképez az említett esemény.

Gal 4,22kk

Először is jelképezi az egyháznak a tejtől, azaz a testi rendelkezésektől, szertartásoktól, árnyékoktól és szegényes elemektől való elválasztását a Krisztus eljövetele által, és a Léleknek a kitöltését az apostolok napjaiban. Az Ószövetség idején a Krisztus egyháza csecsemőhöz hasonlóan, kiskorúságban volt. Az apostol pedig azt mondja, hogy a csecsemőket tejjel és nem kemény eledellel kell táplálni. Amikor viszont Isten az Ő egyházát elválasztotta e testi rendelkezések tejtől, megszüntette a törvénynek korszakát, a lelkek számára megterítette az evangélium diadonaszékes asztalát, népét lelki csemegékkal táplálta, betöltötte őket Lelkével, és a Szentlélek örömét árasztotta rájuk. Az Izsák elválasztásának ünnepén csúfolódó Izmael az apostol bizonyágtétele szerint a testi zsidókat jelképezi, a földi Jeruzsálem fiait, akiket irigység, gúnyolódás, ellenkezés és káromlás töltött be, látva a keresztyéneknek lelki és evangéliumi kiváltságaik feletti örvendezését. Ki is vettek ezért Ábrahám családjából és Kánaán földjéről, hogy vándorok legyenek az egész földön.

ApCsel 2,13;
13,45 és 18,6Zsolt
131. feje és

Másodszor, Izsák elválasztása a bűnösök megtérését is példázza, melyet a Szentírás többször a gyermek elválasztásához hasonlít, ugyanis a

megtéréskor a lélek mintegy elválik a világ élvezeteitől, melyek a mi föld-anyánknak emléi. Hasonlóképpen elválasztódik a lélek első szülcink szövetségétől, melyhez oly természetesen hozzá tapadunk, mint egy gyermek az anyja melléhez. Ábrahámnak a fia elválasztásakor rendezett nagy ünnepe jelképezi azt a lelki vígasságot, a mennyei kiváltságokat, szent örömeket és vigasztalásokat, melyeket Isten ad a lelkeknek megtérésük alkalmával. Olyan időt élünk, amelyben Isten rendkívüli módon részeltet bennünket egy ilyen ünnep áldásaiban: ügyeljen azért mindenki arra, nehogy a szolgáló asszony test szerint született gyermekének bizonyuljon, aki a gúnyolódó Izmaellel együtt áll, és csúfolódik. Különböztetjük, mint Izmael, és ezt mondják majd róla: „Nem örökölhét együtt a rabszolganő fia a szabad asszony fiával.” Ne botránkozzunk meg tehát ezeken a dolgokon nagyságuk és rendkívüli mivoltuk miatt, mert ha „gyalogosokkal versenyeztünk, és elfáradtunk, hogyan futhatnánk versenyt a lovakkal?” Kétségkívül eljön az az idő, amelyben Isten ezeknél sokkal hatalmasabb és még csodálatosabb dolgokat visz majd véghez.

Ézs 28,9

Gal 4,30

Azért, hogy e munka rendkívüli mértéke, és a hozzá kapcsolódó nagy dolgok beteljesedésének váratlan és gyors volta miatt tovább ne maradjunk meg kételkedésünkben és hitetlenkedésünkben, gondoljuk meg önmagunk figyelmeztetésére a hitetlen samáriai tiszt esetét, aki nem tudta elhinni, hogy olyan hirtelenül megvalósul Isten rendkívüli tette, mint ahogyan azt neki hírül adták. Elizeus próféta megjövendölte, hogy a

Samáriában levő nagy éhínség váratlanul, egy nap alatt rendkívüli bőségre fordul. Számára azonban túl nagy és váratlan volt e dolog ahhoz, hogy elhiggye, ezért így szólt: „Még ha az Úr megnyitná is az ég csatornáit, akkor sem történhetik meg ez”. Saját magára vont átkot ezáltal: szemével látta, de nem evett belőle, hanem nyomorultul elveszett, mert úgy eltaposták, mint az utca sarát, miközben mások lakomáztak, és vigadoztak.

2Kir 7. fejelet

Általánosan elfogadott dolog, hogy Isten népének a babiloni fogságból való kiszabadítása és Jeruzsálem újjáépítése figyelemreméltó előképe Isten egyháza lelki szabadulásának. Sajátságosan érvényes ez a keresztyén egyháznak a lelki babiloni fogságból való nagy szabadulására, a lelki Jeruzsálem újjáépítésére az utolsó időkben. Azért a próféták úgy beszélnek e két eseményről, mint egy és ugyanazon dologról. Talán főképpen emiatt rendelte így a Gondviselés, ahogyan azt a Szentírás is feljegyezi számunkra, hogy Izrael gyermekei akkor tartották a legnagyobb szabású sátoros ünnepet Józsué napjai, a Kánaán földjén való letelepedésük óta. Akkortájt történt ugyanis Izrael helyreállítása, mely eseményhez a leginkább hasonlítható Isten egyházának a helyreállítása, melynek az a sátoros ünnep az előképe, melyhez fogható nem ült Izrael népe, mióta Józsué kihozta a népet a pusztaságból, és letelepítette őket a jó földön. Viszont itt is olvasunk olyanokról, akik e dologban ellene álltak a zsidóknak, elerőtlenítve azoknak kezét; neveltségessé tették Isten népét, azokat az eszközöket, amelyekhez folyamodtak e munkában, megvetették

reménységüket, azt állítva, hogy keservesen csalódní fognak bizodalalmukban, mely alig több az árnyéknál. Így szóltak: „Mit csinálnak ezek a nyomorult júdaiak? Hát megengedik ezt nekik? Talán már áldozni is akar, mert még ma befejezik? Életre kelthetik-e ezt a halom követ, amely porrá égett? ... Bármit építsenek is, ha ráugrik egy róka, az is ledönti a kőfalukat.” Semmiben se hasonlítsunk rájuk, nehogy azt mondják majd nekünk is, amit nekik mondott Nehémiás: „Mi az ő szolgálóiként kezdjük el az építést. Nektek azonban semmi részetek és jogotok nincs, emlékeitek sem marad Jeruzsálemben”, és nehogy magunkra vonjuk Nehémiás átkozódását: „Ne nézd el bűnűket, és ne töröld el vétküket, mert téged boszszantottak, amikor az építőket gúnyolták.”

Neh

3,34-35,

a Károli ford.

4,2-3

Neh 2,20

Neh 3,37,

a Károli ford.

4,5

Amiképpen azok az emberek, akik Isten munkáját eltenzik, és attól magukat távol tartják, önmagukra Isten átkát vonják, hasonlóképpen isteni áldásokra számíthatnak azok, akik készek felkelni, Istent az Ő munkájában elismerni és tisztelni, vidáman és bátran véve részt e munka előmozdításában. Micsoda dicsőséggel illeti Isten azokat, akik Izraelben önként jelentkeztek, és az Úrnak segítségére siettek a hatalmasok ellen, amikor az Úrnak angyala által vezetett sereg az égből harcolt Sisera ellen. Milyen nagy áldás ígéretében részesül Jáél, a keni Heber felesége, azért, hogy az Úr oldalára állt, és amit az Úr munkájának előmeneteléért tett: „De áldott asszony Jáél, a keni Heber felesége, legáldottabb a sátorlakó asszonyok közt.” És micsoda áldást mond az Írás azokra, akik csak egy kővel is előmozdítják Ba-

Bír

5,2,9,14-18

24. v.

bilonnak romlását, mely a Sátán és Isten egyháza ellenségei birodalmának fővárosa: „Boldog lesz, aki megragadja, és a sziklához csapja csecsemőidet!”. Isten munkáinak feljegyzésében milyen sajátágos és tiszteletreméltó helyet kapnak azok, akik felkelvén Dávid mellé álltak, hogy Izrael királyává tegyék őt. Egyenesen Isten táborához hasonlíttja azoknak seregét, akik az Úrnak segítségére siettek Izraelnek ama dicsőséges forradalmában, amelyben létrejött a Messiás nagy előképének birodalma: „Napról napra mentek ilyenek Dávidhoz, hogy segítsék, míg olyan naggyá nem lett tábora, mint Isten tábora.” Kétségkívül arra rendeltetett ez a sereg, hogy előképe legyen a lelki Dávid seregének, mely segítségére siet akkor, amikor eljön, hogy felállítsa királyságát e világban. Ez utóbbiról olvashatunk a Jel 14,4-ben. Isten Lelke sajátos áldást mondott Dávid segítőire, mint Isten munkatársaira: „Ekkor Amászaj, a harmincak vezére, lélekkel eltelve így szólt: Tied vagyunk, Dávid, veled tartunk, Isai fia! Békesség, békesség neked! Békesség segítőidnek, mert megsegít téged Istened!” Ebből arra következtethetünk, hogy Isten sokkal nagyobb áldásában részesülnek majd azok, akik az Úrnak segítségére jönnek, amikor az ő drága Fiát királlyá teszi a Sion szent hegyén. Akkor majd Krisztus magához fogadja őket, és különös tisztességgel ajándékozza meg őket, amint Dávid is cselekedett segítőivel, a 19. vers (a Károli fordításban 18. v.) szerint: „Erre magához fogadta őket Dávid, és a csapatok vezéreivé tette őket.” Azokra nézve pedig, akik Dávidhoz mentek Hebrónba, harokra ké-

Zsol 137,9

1Krón 12,23;
a Károli ford.

12,22

1Krón 12,19;
a Károli ford.

12,18

szen, felfegyverkezve, hogy Saul királyságát az ő kezébe adják az Isten ígérete szerint, külön megjegyzi az Írás, hogy olyan emberek voltak, „akik felismerték az alkalmas időt, és tudták, mit kell tennie Izraelnek”. Ebben különböztek ők a farizeusoktól és minden más zsidótól, akik nem siettek az Úr segítségére, amikor Dávid kiváló Fia eljött, hogy e világban királyságát felállítsa. Ezeket Krisztus el is ítéli, mivel nem értették meg az időket: „Képmutatók, a föld és az ég jelenségeit felismeritek, e mostani időt miért nem tudjátok felismerni?”. Így lesz ez mindig, amikor Krisztus megjelenik, hogy királyságát felállítsa e világban: sokan nem fogják felismerni az időt, sem azt, hogy mit kell Izraelnek cselekednie, így tehát nem is jönnek majd, hogy a királyságot átadják Dávidnak.

A szent történet egyik különös feljegyzése azokat tartja számon, akik Jeruzsálem falának újjáépítésénél segédkeztek a babiloni fogság utáni időben. Ez a hely is alkalmas arra, hogy Isten kedvező figyelmét bizonyítsuk azok iránt, akik – mint a mi időnkben is – Isten munkáját előmozdítják.

IV. SZAKASZ

Az uralkodók, lelkipásztorok és minden rendű ember kötelessége támogatni e munkát

Isten elvárja, hogy ilyen időnkben, amikor Ő a királyt a Sion szent hegyén felmagasztalja, uralmát megalapozza, hogy onnan királyi dicsőségét megmutassa, látható népe, kivétel nélkül, nyil-

24. v.;

a Károli ford.

23. v.

38. v.;

a Károli ford.

32. v.

Lk. 12,56

Neh. 3. fejt.

vánosan megjelenjen, hogy az ő munkájában Istent elismerje, előtte meghajoljon, és hozzá csatlakozzék. Különösképpen elvárja ezt a *polgári vezetők*től, fokozottan rajtuk tartva a szemét, hogy lássa, miként viselkednek ilyen helyzetekben. Amikor új király foglalja el a trónt, és külföldről érkezik birodalmába, hogy ünnepélyes módon bevonuljon a királyi városba, mindenkitől elvárják, hogy őt elismerje. Mindenekfelett azonban az előkelő emberektől és a nemzet tisztségviselőitől várják el, hogy megjelenjenek, és megfelelő üdvözlésekkel, a tiszteletnek és hűségnek kinyilvánításával csatlakozzanak fejedelmükhöz. Az ilyen embereknek távolmaradása ilyen alkalmakkal, sokkal feltűnőbb, és sokkal inkább felgerjeszti fejedelmük féltékenységét és nemtetszését, mint ha közrendű emberek tennék ugyanezt. Így van ez akkor is, amikor Isten örökkévaló Fia, a világ örököse – aki által uralkodnak a királyok, és a fejedelmek, ítéletet hoznak –, akit az Atya királyok Királyává tett mintegy a messzeségből, és jelenlétének lelki jegyeivel bevonul Sion királyi városába. Az ilyen időkben Isten különösképpen szemmel tartja azokat a vezéreket és előjárókat, akikről a Péld 8,16-ban szól, hogy lássa, miképpen viselkednek: meghajolnak-e az előtt, akit ő minden fejedelemnek és hatalmasságnak fejévé tett? Nyilvánvaló ez a 2. zsoltár 6–7.10–12 verseiből: „Én kentem föl királyomat szent hegyemen, a Sionon! Kihirdetem az Úr végzését. Ezt mondta nekem: Az én fiam vagy! Fiammá fogadtalak ma téged! ... Azért ti, királyok, térjetelek észhez, okuljatok, ti bírái a földnek! Fé-

lelemmel szolgáljátok az Urat, reszketve vigadjatok! Csókoljátok a fiút, hogy meg ne haragudjék, és el ne pusztuljatok az úton.” Úgy tűnik, hogy ezek a szavak egy új királyra utalnak, aki trónját készül elfoglalni, és ünnepélyesen bevonul a királyi városba. Ilyenkor mindenkitől megkövetelik, különösen a tisztségviselőktől és tekintélyes emberektől, hogy a tisztelet nyílt és látható jeleivel fejezzék ki hűségüket, útközben, azaz amint a király elhalad előttük. Ha viszont valakik ezt visszautasítják vagy elhanyagolják, kiteszik magukat annak a veszélynek, hogy azonnal lesújtanak rájuk, és elpusztulnak az úton, amelyen a király halad ünnepélyes menetben.

Az a nap, amelyen Isten kiváló módon kinyújtja a Sionból Krisztus hatalmának pálcáját, hogy uralkodjék minden ellensége felett, az a nap, amelyen az Ő népe készségesen áll elő, ugyanakkor rendkívüli módon a harag napja is, különösképpen azokkal a fejedelmekkel szemben, akik ellene állanak, vagy nem akarnak előtte meghajolni. Olyan nap lesz az, amelyen „királyokat zúz össze haragja napján... mindenfelé holttestek lesznek, összezúzza sok ország fejét”. Úgy történik akkor is, amikor az Isten Fia a jövődőlés értelmében fog eljárni: „Kösd derekadra a kardodat, te hős, ölt pompás díszruhát! E díszben járj sikerrel az igaz ügyért, az igazság védelmében! Jobbod félelmetes dolgokra tanítson!” Amikor Szukkót városának lakói nem akartak az Úr segítségére jönni, leginkább fejedelmeiket érte büntetés. Zebah és Calmunná üldözésekor Gedeon a város véneit vette elő, hogy pusztai tövissel és tuské-

Zsolt

110,4–5

Zsolt 45,4–5

vel tanítsa Szukkót férfiai. Az Írás hangsúlyosan jegyzi fel, hogy amikor az Úrnak ládáját fel kellett hozni, Izrael vezetőinek és előjáróinak volt kötelessége, hogy részt vegyenek ebben az eseményben. Főképpen az ő tanácsukat kérték ki, és az ügy lebonyolításában vezető szerepük volt: „Dávid tanácsot tartott az ezredesekkel, századosokkal, valamennyi vezérével”; „Dávid, Izrael vénei és az ezredparancsnokok elmentek, hogy elhozzák örvendezve az Úr szövetségládáját Óbéd-Edóm házából”. Erről szól a 2Sám 6,1, és ez történt akkor is, amikor az Úr ládáját a templomba bevitték.

1Krn 13,1

1Krn 15,25

1Krn 8,1,3 és

2Krn 5,2,4

Ahogy az előjárók, ha ilyen időkben elhanyagolva kötelességüket, különösképpen magukra vonják Isten haragját, éppúgy sajátos tisztességet és jutalmat vesznek Isten kezéből azok akik Őt munkájában teljesen elismerik, és annak előmozdításában vidáman és élénken részt vesznek. Az Írás feljegyzi, hogy amikor Izrael közösségében felállították Isten sátorát, Izrael fejedelmei előálltak, hogy fejedelmi adományukkal rendkívüli módon tiszteletet tegyenek Istennek. Már szóvá tettem, hogy ez az esemény a lombsátor-ünnepén történt, előre jelképezve azt, hogy Isten satora az emberekkel van, és hogy az utolsó napokban Ő az emberekkel fog lakozni. A részleteknek micsoda bőségével jegyzi fel örök tisztességül a Mózes negyedik könyvének hetedik fejezete, hogy mennyit ajánlott fel Istennek mindegyik fejedelem. Hasonló nagy jóindulattal és tisztességgel emlékezik meg az Isten Lelke Izraelnek azon fejedelmeiről, akik a Sisera elleni harcban az Úr

nak segítségére voltak: „Szívem Izrael vezetőié, akik önként keltek föl a népből... Mákírból jöttek a vezetők... Issakár vezérei, a Debórával tartók.” A Jeruzsálem falának újjáépítéséről szóló beszámolóban részletesen le van jegyezve, hogyan vett részt egyik vagy másik vezető ebben a vállalkozásban: ezt és ezt a részt javította a Jeruzsálem fél kerületének a vezetője, a másikat a Jeruzsálem másik fél kerületének a vezetője, arrább pedig a Bét-Hakkerem kerületének vezetője tevékenykedett. Amott Micpá kerületének a vezetője, majd Bét-Cúr kerületének a vezetője, és Micpá vezetője javíttatott. Kiemelten áll előttünk azonban az egyik város előkelőiről az a feljegyzés, hogy nem hajtották nyakukat az Úr szolgálatába, holott a köznép dolgozott. Meg is bélyegzi őket a szent krónika, örökké tartó szégyenükre: „Ezek mellett a Tékóa-beliek javíttattak. Az előkelők azonban nem hajtották a nyakukat uruk szolgálatába”. Különös tisztességgel említi Isten Lelke néhány törzsnek fejedelmeit és vezetőit is, akik részt vettek a frigyháza hazahozatalában.

Bír 5,9,14-15

Neh 3, fej.

Neh 3,9-19

5, v

Neh 3,5

Zsolt 68,28

Alázatosan kívánom, hogy gondoljuk meg: vajon nincs-e okunk félni attól, hogy Isten haragja felgerjed ez ország ellen, mivel a polgári előjárók figyelemre sem méltatták Istennek az utóbbi időkben véghezvitt munkáját? Semmit sem tettek azért, hogy Istennek e munkáját nyilvánosan elismerjék, sem tekintélyüket nem használták fel arra, hogy azt előmozdítsák. Pedig ezt megtehették volna, akár azzal, hogy elrendelnek egy nyilvános hálaadó napot Istennek ezért a kimondhatatlan irgalmáért, vagy egy böjt- és imanapot,

amelyen megalázzuk magunkat Isten előtt a múltban tanúsított halotti állapotunkért és hasznavehetetlenségünkért minden kegyelmi eszköz ellenére, kérve, hogy jelenlétének jegyei folyamatosan és egyre jobban közöttünk legyenek. Vajon tetszését leli-e abban Isten, hogy a polgári hatóságok nem tanácskoztak arról nyilvánosan, hogy mit is tehetnének az országban elindult jelenlegi lelki ébredés és nagy reformáció előmozdítása érdekében? Nem áll-e fenn annak veszélye, hogy ezt a magatartást Isten a Krisztus megtagadásának fogja minősíteni? Ha egy új kormányzó érkezik egy tartományba, különösen az aira illetékes előljárók mennyi mindent megtesznek azért, hogy őt tisztességgel illessék! Előállnak nyilvánosan, elébe mennek, hogy fogadják, üdvözölik, és nagy pompával társulva hozzá, támogatják őt. Ha annak a tartománynak előljárói ilyen alkalommal mind nyugodtan ülnének, semmit sem szólva és cselekedve, figyelmen kívül hagyva új kormányzójuk érkezését, nem állna-e fenn annak veszélye, hogy maga a kormányzó, és az őt küldő fejedelem ezt a magatartást hatalma tagadásának, vagy a neki kijáró fogadtatás és tisztesség visszautasításának minősítse? Ha pedig az angyalok fejedelme, a világegyetem Ura ily csodálatos módon alászáll a mennyből egy országba, csendben és tétlenül félreállhatnak-e mindenek? Alázatosan javasolom vezetőinknek, hogy fontolják meg, hogy nem nekik mondja-e most az Isten: „Azért ti, uralkodók, térjetelek észhez, okuljatok, ti bírái Új-Angliának! ... Csókoljátok a fiút, hogy

meg ne haragudjék, és el ne pusztuljatok az úton.”

A Zak 12,8-ban találjuk azt a jövendölést, hogy a keresztyén egyház dicsőséges napjaiban Dávid háza, azaz az Isten Izraelének vezetője „előttük jár, mint az Isten, mint az Úr angyala.” Hogyan remélhetük viszont azt, hogy e dicsőséges ígértnek részeseivé válhatnak az olyan előljárók, akik még annyit sem tesznek meg, hogy nyilvános elismeréssel adózzanak Istennek azért a munkáért, amelyet Lelke által végez, ama dicsőséges nap valóra váltásáért? Közelednek azok a napok, amelyekben a szentek fognak uralkodni a földön, és minden uralom és hatalom az ő kezükbe adatik. Ha viszont a mi előljáróink részeseadni szeretnének e tisztességben, dicsőségükét és tisztességüket egy ilyen napon a lelki Jeruzsálemben kell hozniuk, a Jel 21,24-nek megfelelően.

Am mindenekfelett Isten a *lelkipásztorokat* tartja szemmel, elvárva tőlük, hogy felkelvén elismerjék, és tiszteljék őt ebben a munkában, megcselekedve minden tőlük telhetőt annak biztatására és előmenetelére. Hiszen éppen erre hívtak el és szánták oda magukat, Krisztus munkatársaiként ebbe a hivatásba állították őket. Ők Krisztus követői és eszközei, hogy a bűnösöket felébredessék, és megtérítsék, a szenteket igazolják, megerősítsék és ,vigasztalják; ez az a feladat, amellyel Isten, az angyalok és emberek színe előtt őket ünnepélyesen megbízta, és amelyre ők a legszentebb fogadással elkötelezték magukat. Krisztus országának ők a kiváltképpen való tisztviselői, akik minden embernél inkább képvi-

MINDENKI TARTOZIK A MUNKÁT ELISMERNI

selik személyét a földön. Krisztus az ő kezükre bízta a szent ígéket és szertartásokat, valamint minden elrendelt kegyelmi eszközt, hogy azokat kiszolgáltassák. Ők az Ő háztartásának sáfárai, akikre rábízta annak gondviselését; rájuk bízta továbbá az emberek halhatatlan lelkét, amint egy pásztorra rábízna egy juhnyáját, vagy egy gazda rábízta a kincsét egy szolgájára, amivel majd annak el kell számolnia. Isten – sokkal inkább, mint másoktól – elvárja tőlük, hogy megértsék az időket, és tudják, hogy mit kell Izraelnek cselekednie. Az ő dolguk ugyanis, hogy az Isten országára tartozó dolgokkal megismerkedjenek, azok felől másokat is tanítsanak, és felvilágosítsanak. Mi, akik az evangéliumi szolgálat szent munkájában állunk, mi vagyunk a város őrizői, akikre Isten rábízta a Sion kapuinak kulcsait. De ha mi nem akarjuk megnyitni a kapukat Sion igazi Királya előtt, aki jön, hogy az Ő népét az elnyomó ellenség alól felszabadítsa, akkor csak az Ő nagy haragját vonjuk magunkra. Ebben a háborúban a sereg vezéreivé tett bennünket, és hogyha egy tábornok megharagszik egy sorkatonára, ha az nem akarja őt követni, amikor zászlót bont és megfűvatja a trombitát, mennyivel inkább fel fogja róni ezt Krisztus az Ő serege vezéreinek! Az emberek lelkéért végzett munkában Isten a legfőbb eszköznek az evangélium szolgálatát rendelte, amibe beletartozik Isten Igéjének hirdetése és a szentségek kiszolgáltatása. Isten kijelentett akarata, hogy ha az egyház dicsőséges megújulása, és a világ reformálódása, amiről az Igéje oly sokszor beszél, valamikor is történik, a lelkipásztorai fá-

Kötelességünk támogatni a munkát

radozása által menjen végbe. Azért hát nagyon gyalázatos dolog lesz Isten előtt, ha elkezdődik egy ilyen munka, mi pedig hitetlenkedünk, késelekedünk, vonakodunk, és közömbösséget tauúsítunk! Krisztus és az apostolai idejében a zsidók közül senki emberfia ellen nem volt Isten haragja és nemtetszése oly súlyos Krisztusnak és az Ő Lelke munkájának elutasítása miatt, mint a hit szolgálói ellen. A Máté evangéliuma 23. fejezetében olvashatjuk, hogyan is bánik velük Krisztus emiatt. Milyen nagy volt ehhez képest Krisztus szelídsége a vámszedők és parázna asszonyok iránt!

Amikor Izrael táborában felállították a szent sátrat, és Isten alászállt a mennyből, hogy abban lakozzék, mindenek felett a papoknak volt a leginkább gondja és dolga az egész esemény lebonyolítása. Így volt ez a Salamon által épített templom felszentelésekor is, amely a lombsátor-ünnepén történt, az évnek ugyanabban a szakában, amelyben a sátrat felállították a pusztában. Elsősorban és a legközvetlenebb módon a lévitákat érintette a frígláda felvitele a Sion hegyére: hiszen a tulajdonképpeni munka az övék volt, nekik kellett a vállukon hordaniuk a ládát: „Akkor mondta ezt Dávid: Nem szabad másnak hordoznia az Isten ládáját, hanem csak a lévitáknak, mert őket választotta ki az Úr, hogy hordozzák, és állandóan gondozzák az Úr ládáját. ... Ezután hívatta Dávid Cádók és Ebjátár papokat, a léviták közül pedig Úriélt, Aszáját, Jóélt, Semáját, Eliélt és Ammínádábot, és ezt mondta nekik: Ti vagytok a léviták családfői, szenteljétek meg maga-

3Méz

8 és 9. fej.

1Kir 8. fej. és

2Kiráó

5–7. fej.

MINDENKI TARTOZIK E MUNKÁT ELISMERNI

1 Krón
15.2.11-12
Neb 3. fejt.

tokat atyátokefiaival együtt, és vigyétek föl Izrael Istenének, az Úrnak ládáját arra a helyre, amelyet kijelöltem számára.” Hasonlóképpen arról számol be az Írás, hogy a babiloni fogság után a jeruzsálemi fal újjáépítését a papok vezették.

Lehetnek egyes lekipásztorok a legjobb tanítók, végezhetik munkájukat páratlan odaadással és fáradozással, de ha azt látják az emberek, hogy nem ragaszkodnak e munkához, sőt, hogy kétkedve és gyanakodva fogadják azt, minden valószínűség szerint sokkal több kárt, mint jót fognak tenni ezáltal az embereknek. Hiszen ha hagyják, hogy az emberek ezt a nagy és rendkívüli munkát Istennek tulajdonítsák, akkor a munka híre, más városok példája és az alkalmilag hallott igehirdetések valószínűleg hatékonyabban felébresztik, és lelkesítik őket hitükben, mint minden egyéb fáradozás. A lekipásztorok elutasító véleménye pedig nem csupán a távoli munka hírei hallatán fog gyanakvást ébreszteni bennük, aminek következtében Istennek ott cselekvő hatalmas karja elveszíti lelkükre gyakorolt hatását, hanem hajlamosak lesznek gyanakvással fogadni a saját köreikben is minden hasonló természetű dolgot, mint ami ugyanabból a kórságból származik, ami másutt is megfertőzte az országot. Ezzel pedig csupán azt érik el, hogy gyanússá tegyenek minden élő hitet, és bárhol megjelenik, a nép ellene fog beszélni, ledorongolva már is, mielőtt növekedni kezd. Ha mi lekipásztorok évről évre kedvetlen képpel tekintünk erre a munkára, ahelyett, hogy jó pásztorok gyanánt táplálnánk a nyáját, távol fogjuk tartani őket a leg-

Kötelességünk támogatni e munkát

előttől, amiért is sokkal jobb dolga lenne népünknek az ilyen időkben, ha nem lenne egyáltalán föléje egyházi szolga rendelve.

Nekünk, akik ebben a szent szolgálatban állunk, nagyon kell ügyelnünk arra, hogy mit teszünk, és hogyan viselkedünk, hiszen részünkről a legkisebb dolog is sokkal jobban hátráltatja Isten munkáját, mint mások részéről. Hogyha mélyen hallgatunk, vagy nyilvános könyörgéseinkben és prédikálásunkban keveset beszélünk e munkáról, és gondosan kerüljük, hogy beszélgetéseinkben szóvá tegyük, híveink majd azt hiszik, hogy mi, az ő vezetőik, akiktől ők lelki útmutatást várnak, gyanakodva tekintünk e munkára, ami bennük is hasonló gyanakvást támaszt, maga után vonva a már említett következményeket. És ha mi magunk, akiknek az az elsőrendű feladatunk, hogy Isten munkáját előmozdítsuk, e munkát hátráltatjuk és ellene állunk, hogyan reméljük, hogy majd részesülünk annak dicsőséges jótéteményeiben? Ha pedig valakit megfosztunk az áldásoktól, a mennyből zárjuk ki őt. Jól gondoljuk meg azért Krisztusnak a zsidó tanítókhoz intézett félelmetes szavait: „Jaj nektek, képmutató írástudók és farizeusok, mert bezárjátok a mennyek országát az emberek előtt: ti magatok nem mentek be, és azokat sem engeditek be, akik be akarnak menni.” Hogyan számolunk el a nagy Pásztor előtt, aki drága véréért váltotta meg a nyáját, és ránk bízta annak gondozását, hogyha eltiltjuk a juhokat a legelőtől? Alázatosan kérek minden lekipásztort, akit ez a munka eddig hidegen hagyott, vagy éppen meg-

MINDENKI TARTOZIK E MUNKÁT ELISMIERNI

vetően gondolkozott felőle, hogy fontolja meg jól: nem volt-e eddig gyermektelen, mint Míkal, vagy legalábbis nagymértékben terméketlen és sikertelen az ő munkájában? Azt kérem Istentől, hogy ez a terméketlenség ne legyen a Míkaléhoz hasonlóan örök.

Azokat az időket, amelyekben Krisztus rendkívüli módon megjelenik egyházában, hogy a hitet megelevenítse, és a világban az Ő országát terjessze, a Szentírás jövendölései gyakran az ítélet idejének nevezik. Krisztus rendkívüli módon ítéletet ül azok felett a lelkészek és pásztorok felett, akik ahelyett, hogy legeltetnék nyájukat, inkább megakadályozzák a legeltetést, és megszabadítja övéit kezükből. Korábban már megjegyeztem, hogy Krisztusnak a Jeruzsálemba való ünnepélyes és felséges bevonulása a lelki Jeruzsálemba, az Ő egyházába való dicsőséges eljövételének jelképül szolgál. Érdemes azért mondanivalónk szempontjából megjegyezni, hogy akkor Krisztus kikergetett a templomból mindenkit, aki eladott vagy vásárolt, felborította a pénzváltók asztalát és a galambárosok székeit. Arra tanít ezzel, hogy amikor Ő jön, hogy országát megalapítsa e földön, kiűzi azokat a házából, akik ahelyett, hogy hűséges szolgálkként töltötték volna be hivatalukat, világi nyereséget hajszoltak. Nem állítom azt, hogy minden lelkész, aki gyanakodva tekint e munkára, nyereségvágyó lenne. Csúpan azért említtem ezeket a dolgokat, hogy érzékeltessem: van okunk arra gondolni, hogy az Isten Lelke dicsőséges kitöltetésének ideje, amelyben felébreszti a hitet, egyben a rendkívüli ítélet ide-

Jer 23. fejt;

Ez 34. fejt;

Zak 10,3;

Ézs 56,8–10

stb.

Kötelességünk támogatni e munkát

je is lesz azon lelkipásztorok felett, akik szolgálatukat nem a célnak megfelelően töltik be.

Lelkipásztoroknak és uralkodóknak szolgáljon különös figyelmeztetésül a samáriai hitetlen tiszt példája. Egy csodás esemény által Isten az Ő hatalmával nagy bőségre fordította egyszer az éhínséget. A király oda rendelte ezt a tisztet a város kapujához. Ott láthatta a közrendű emberek sokaságát, amint nagy örömmel és vígassággal jön befelé élelemmel megrakodva, hogy egyék és lakomázzék a sok éhezés után. Ő maga viszont, noha mindezt saját szemével látta, nem nyúlhatott ételhez, hanem az éhségtől elgyengülve leesett a nagy tömegben, amely halálra taposta. Ezzel Isten ítélete teljesedett be rajta, mivel nem hitt Isten hatalmas és csodálatos munkájában, noha Isten azt kellőképpen kijelentette neki ahhoz, hogy hitét is elvárja. Az egyház Királya a lelkipásztorokat jelölte ki arra, hogy szolgálatot teljesítsenek annál a kapunál, amelyen keresztül népe a mennyek országába belép, hogy ott az örökkévaló lakomán vendégeskedjék, és megelégedjék, ami azt jelenti: a lelkipásztorokra bízott az Isten háza, mely a mennynek kapuja.

Különösképpen ügyelniük kell, hogy az irigység lelke be ne töltse őket, látva, hogy Isten az Ő tetszése szerint jobban felhasznál más lelkipásztorokat a maga munkájában, mint őket. Nehogy arra indítsa e lélek őket, hogy azokat, akikben az igazi lélek van, hamis lélekkel, megháborodással, féleszűséggel, büszkeséggel, színleléssel vádolják, és őket, mint a békesség megháborítóit, börtönre vagy kalodára méltóknak tartsák. Az ilye-

er 29,26–27

nek a nehelámi Semajára mondott átkot vonják magukra, aki Jeremiásra irigykedve, bosszúból levelet írt Cefanjá főpaphoz, e szavakkal: „Az Úr tett téged Jójádá főpap utódjává, hogy ügyelj az Úr házában minden féleszű és prófétálgató emberre, és zárd kalodába, vagy verd vasra őket. Akkor miért nem fenytetted meg az anatóti Jeremiást, aki nektek prófétálgat?” Az átkot a 32. vers mondja ki: „Megbüntetem a nehelámi Semaját és ivadékát. Nem marad meg senki közülük e nép között, és nem fog gyönyörködni abban a jóban, amit népemmel teszek – így szól az Úr –, mert beszédével lázított az Úr ellen.” Gondolja meg minden előljáró és vén, hogy ne olyan legyen e mai napon, mint az idősebb fivér, aki nem tudta elviselni, hogy tékozló öccse annyira pompás fogadtatásban részesüljön, amiért aztán nem is akart részt venni a lakomán. Olyan volt ő is, mint Míkal, Saul leánya, aki megbotránkozott a zenét és táncot hallva; az öröm elragadtatása számára visszatetsző, sértő és nem helyén való zajnak tűnt. Azért hát kint maradt mogorván és nagyon megbotránkozva, szemrehányással telve tékozló öccsével szemben.

A legbölcsebb és legjobb dolog, amit tehetünk, ha teljesen és vonakodás nélkül meghajtjuk magunkat Isten előtt, aki ezt a munkát végzi, tökéletesen rá hagyva, hogy milyen módszereket és eszközöket használ fel az Ő tetszése szerint. Ne hagyjon el bennünket a jókedv, se mogorván ne vonakodjunk elismerni e munka dicsőséges voltát azért, mert nem volt olyan nagy részünk előmozdításában vagy az áldásaiban, mint má-

soknak. Ne utasítsuk el másoknak, mint eszközöknek megadni a teljes tiszteletet azért, mert fiatalok, vagy: mert más szempontok szerint nálunk vagy másoknál tehetségtelegebbek, amiért aztán méltatlannak tartjuk Isten részéről, hogy ilyen tisztességgel ruházza fel őket. Amikor Isten az Ő egyházáért valami nagyszerű dolgot akar véghezvinni, és jön, hogy az Ő Fia országát kiterjessze, mindig az Ézs 2,17-ben megírtakat teljesíti be: „Porba hajtja az emberek büszkeségét, és megalázza a halandók nagyságát. Csak az Úr magasztaltatik föl azon a napon.” Ha Isten a munkáját folytatni kívánja, mindenki, nagy és kicsi, kötelező módon vagy meghajol előtte, vagy össze-törrik. Várható, hogy Isten ráveti kezét mindarra, ami felemelkedik, és neki mereven és keményen ellene áll: „Mert jön a Seregek Urának napja minden kevély és magas ellen, mindenki ellen, aki nagyra tartja magát, de majd megalázott lesz: a Libánon minden cédrusa ellen, amelyek magasra emelkednek, Bászán minden tölgyfája ellen; minden magas hegy ellen és minden kiemelkedő halom ellen.”

Ézs 2,12-15

Nem csupán a polgári előjáróknak és lelkipásztoroknak, hanem *minden élő lélek* kötelessége, hogy felkeljen, és elismeréssel adózzon Istennek e munkájáért, maga is hozzájárulva annak előmozdításához, ha csak Isten haragját magára nem akarja vonni. Izrael közösségének minden tagja, nagyok és kicsinyek, gazdagok és szegények, férfiak és nők segédkeztek a szent sátor építésénél, a pusztában, így vagy úgy, mindenki a maga képessége szerint: mindenki, akit a szíve

MINDENKI TARTOZIK E MUNKÁT ELISMIERNI

arra indított, mindenki, akinek lelkében készség volt. Minden rendű és rangú ember hozzájárult a munkához, kivévn a maga részét keze munkájával, férfiak és nők egyaránt. Némelyek aranyat és ezüstöt, mások kék és piros bíbort, karmazsin fonalat és finom lenfonalat, mások réz-holmit ajánlottak fel. Akiknek akácfa volt, azt áldozták az Úrnak, a fejedelmek ónixköveket, balzsamot és lámpaolajat; ismét mások kecskeszőrt, kos- és del-
 2M6z
 35,20kk
 fűbőröket hoztak. A 29. versben ezt olvassuk: „Izrael fiai, mindazok a férfiak és asszonyok, akiket szívük arra indított, hogy adakozzanak... elhozták önkéntes ajándékukat az Úrnak.” Így kell ennek ma is történnie Isten sátora építésénél: ilyen készséges és vidám szívvel kell minden embernek, férfinak, nőnek és gyermeknek tenni valamit a munka előmeneteléért. Akinek nincs ónixköve, aranya vagy ezüstje, hozhatja a kecskeszőrt.

Amint a pusztában mindenféle ember részt vett a szent sátor felépítésében, éppúgy összehívták Izrael egész gyülekezetét, hogy felállítsák a sátort Silóban, a Kánaán földjére való bevonulás után, és pont úgy összegyülekezett az egész Izrael, amikor a szövetség ládáját felhozták Kirjat-Jeárimból. Akkor is mindnyájan összegyűltek, amikor Óbéd-Edóm házából a Sion hegyére vitték a ládát, és hasonlóképpen részt vettek a templomszentelés nagy eseményében és a frígláda bevitelében. Arról számol be az Írás, hogy Jeruzsálem falának újjáépítésében is nem csupán a város minden rendű és rangú lakója vett részt, hanem az ország más részeinek lakói is; sőt

Józs 18,1

Kötelességünk támogatni e munkát

a papok és vezetők mellett a templomszolgák, kereskedők, ötvösök, és még asszonyok is. Némelyekről azt olvassuk, hogy éppen a maguk házával szemben levő falrészt javították, más pedig a saját szobájával szemben levő falrésznél dolgozott. Jeruzsálem falának mostani újjáépítésénél is kinek-kinek a maga saját körében kell Isten munkáját előmozdítania, eselekedve a rá tartozó dolgokat ott, ahová őt Isten helyezte. Egyénileg mindenki javíthat saját háza környékén, akire pedig nem bízott család, és csupán a háznak egy részét birtokolja, javítgasson a maga szobájával szemben. Mindenki vegyen részt ebben a munkában, megeselekedve mindent, ami ereje szerint tőle telik, fáradozva figyelmesen, gondosan és szorgalommal, egy szívvel és közös erővel készségesen segítsen másokat is a munkában. Így eselekedtek Jeruzsálem falának újjáépítői, akik oly szorgalmasak voltak ebben a munkában, hogy kora hajnaltól a csillagok megjelenéséig is dolgoztak, sőt még éjjelre sem vetették le ruháikat. Munkájukat nagy gondossággal és örködve végezték: egyik kezükkel dolgoztak, a másikkal a fegyvert tartották, mindamelllett, hogy őrt is állítottak a maguk védelmére. Oly egységesek voltak, hogy trombitást is állítottak, hogy ha netalán az egyik oldalon levőket megtámadták volna, a másik oldalon levők azoknak segítségükre siethessenek hallva a trombita hangját.

Nagyon vigyázni kell arra, hogy a *saját* ne használják fel e munka céljai ellenében. Azt olvassuk, hogy amikor az Úr Sisera ellen harcolt, hogy az Ő elnyomott egyházát megszabadítsa, e

Neh 3,5,12.
 26,31-32
 10,23,28.
 versek
 50. v.

Neh 4. feje.

Bír 5,14

harcban a segítségére igyekeztek azok, „akik az írástudók tollát forgatják”¹. Bármilyen emberekre is utal itt a szöveg Izrael esetében, hihetjük, hogy oly lélek sugallta ezeket a szavakat, mely tökéletesen előre látta az eseményeket a világ végéig. Ily módon ebben az énekben előre tekint az utolsó időknek arra a nagy eseményére, amely által Isten az Ő egyházának szabadulást szerez. Ennek a szabadulásnak csupán előképe Izrael megszabadítása, ezért nem lehetetlen, hogy itt olyan szerzőkre utal az Írás, akik tollukkal fognak harcolni a Sátán ellen. Azért azok, akik e munka rovására gúnyiratokat közölnek, és arra hajlanak, hogy közvetett vagy közvetlen módon e munkával szemben az embereket gyanakvóvá tegyék, a munkát hátráltassák, és elbizonytalanítsák, jól tennék, ha alaposan mérlegelnék, hogy vajon tényleg nem Isten munkája-e ez? Ha pedig annak bizonyul, nem lesz-e Isten emésztő tűz azokkal szemben, akik újtába állnak, és ez a felgerjedt tűz nem fogja-e megemészteni a cikkek íróit?

Ha egy nép ellene áll Krisztusnak és a Szentlélek munkájának, azért teszi azt, mert azok olyasmit érintenek, ami testi gondolkozásuknak kedves, és mert látják, hogy a Lélek szándéka az, hogy megtörje büszkeségüket, és megfossza őket élvezeteik tárgyaitól. Vigyázzunk, nehogy olyanok legyünk manapság, mint a gadaraiak, akik disz-

¹ Edwards a King James féle angol fordításra támaszkodva érvel: „the pen of the writer”, amelyet valószínűleg a Septuaginta görög szövege – εν πάβω διηγιότως γραμματέος – alapján az „írástudók tollának” fordítva „vezéni pálcát” helyett. Következő mondata viszont elmulja, hogy a fordítás helyességében bizonytalan (ford. megj.)

Kötelességünk támogatni e munkát

nók elvesztése miatt felháborodtak, amikor Krisztus városuk határába érkezett, hogy dicsőséges hatalmát és kegyelmét gyakorolja, és legyőzve egy légiónyi ördögöt, megszabadítson egy nyomorult teremest, akit már régóta fogva tartottak. Egy egész tömeg sereglett össze a vidékről, és kérte, hogy távozzék el közülük. Mocskos disznókat jobban szerették Jézusnál, inkább kívánva, hogy egy légió ördög maradjon határaitokban a csürhével együtt, mint Jézus Krisztust a disznók nélkül.

E munkát nem csak úgy lehet akadályozni, hogy valaki nyíltan ellene beszél. Emberek vélekedhetnek úgy, hogy jó dolog történik az országban, olykor talán áldják is Istent nyilvános imádságaikban, általában azokért az ébredésekért és hitbeli megújulásokért, amelyek az utóbbi időben mentek végbe bárhol az országban; lehet, hogy imádkoznak is azért, hogy Isten folytassa a munkáját, és árássa ki a Lelkét egyre jobban, és mégis, az én véleményem szerint, Isten őket munkája ellenségeinek tekinti. Lehet, hogy így nyilvánulnak meg némelyek, akik nagyon távol állnak attól, hogy elismerjék, és örömmel fogadják Isten végtelen irgalmát és dicsőséges kegyelmét a végbement örvendetes változásokban. Az ilyenek sokkal szomorúbbnak tartják egészében véve az egyház jelenlegi helyzetét az országban, mint például tíz évvel ezelőtt, és azok előtt, akik jól ismerik őket, beszédmodoruk nyilvánvalóan mutatja, hogy sokkal kevésbé örülnek a fennálló helyzetnek, mint akkor, amikor ez a munka még el sem kezdődött. Ha így áll a dolog velünk is,

hogyan beszélünk és az Isten munkájához való viszonyulásunk még csak közvetett módon is rossz gondolatokat és gyanakvást ébreszt másokban az- zal szemben, akkor mi is Isten ellenségei vagyunk.

Ha e munkának állandóan csak a hibáit hangsúlyozzuk, és állítjuk pellengérré, és inkább csak a hiányosságok észrevételére mutatunk hajlandóságot, megfélekedünk arról, ami jó és dicsőséges, akkor az Úr ellen fogunk hadakozni a helyett, hogy segítségére siernénk.

Az elkövetett hibákat észre kell venni, és meg kell bánni, megfelelő módon kell tanúskodni ellenük, keresve a legalkalmasabb eszközöket igazításukra. De ha túlságosan meglovagoljuk azokat, mint kellemes beszédtemát, és nekihevílve, neveltségessé téve, megvetően és nem bántóan tárgyalunk róluk, nem a jobbítás szándékával tesszük. Sokkal inkább azt fogjuk elérni, hogy beárnyékoljuk Isten erejének és kegyelmének a dicsőségét, ami az Ő munkája lényegében nyilvánul meg, irigységet és gonosz gondolatokat ébresztünk másokban a munka egészére nézve. Bármilyen hibákat is követtek el buzgóságukban némelyek, ha lényegét tekintve e munka Isten munkájának bizonyul, valóban az öröm napja jött el: az van a mennyben, és annak kell lennie Isten népe között is a földön, különösen a földnek azon a részén, ahol ez a dicsőséges munka végbemegy. Ez a nap magával Krisztussal, a Jó Pásztorral való üdvözlés napja, amelyen elveszett juhát megtalálja, vidáman vállára veti, és összehívja barátait és szomszédait, így szólva hozzájuk: Örüljetek

velem. Ha pedig mi Krisztus barátai vagyunk, legyen számunkra e mai nap nagy üdvözlés napja. Ha a dolgokat helyes megvilágításban szemléljük, sokkal inkább lefoglalná figyelmünket egy ilyen nagy esemény, mint a bűnösök ilyen nagy sokaságának megtérése, mint az összes meg-gondolatlanság és szabálytalanság, ami végbement; szívünket magával ragadná ennek az eseménynek dicsősége, és nem lenne oly nagy kedvünk egyébre odafigyelni a sajnálatra méltóan gyenge férgek tévedései és hibái nem akadályozzák meg az angyalokat, hogy az Isten színe előtt üdvözöljenek, amikor olyan sok szegény bűnös megtér. Ha viszont minket megakadályoznak, az bennünk valami nagyon gonosz dologról fog tanúskodni.

Ugyan ki szereti a kellemetlenségeket emlegetni a nagy öröm és vigasság napján? Nem lenne-e illetlen dolog a koronázás napján túl sokat foglalkozni a királyi család hiányosságaival? Elfogadható lenne-e a vőlegény számára, hogy szíve örömeinek, egybekelésüknek a napján túl sokat emlegetsek menyasszonya szépséghibáit? Az Írás feljegyezi, hogy abban az időben, amikor a Gondviselés üdvözléses rendelése folytán Izrael egyháza helyreállt a babiloni fogság után, a lomb-sátor-ünnepén sokan sírtak a nép vétkei miatt, de meg is fedték őket, amiért annyira csak a bűnökre gondoltak, hogy megfélekedtek az öröm okáról. „Akkor Nehémias királyi helytartó és az írástudó Ezsdrás pap meg a lévíták, akik magyaráztak a népnek, így szóltak az egész néphez: Az Úrnak, a ti Isteneteknek szent napja ez. Ne gyászoljatok, és

ne sírjatok! Ugyanis az egész nép sírt, amikor hallgatta a törvény szavait. Majd ezt mondták nekik: Menjetek, egyetek jó falatokat, igyatok édes italokat, és juttassatok belőle azoknak is, akinek nincs, mert a mi Urunknak szent napja ez. Ne bánkódjatok, mert az Úr előtt való öröm erőt ad nektek! A léviták így csitították az egész népet: Csillapodjatok, mert szent ez a nap, és ne bánkódjatok! Ekkor elment az egész nép, hogy egyenek, igyanak és másoknak is juttassanak belőle, és nagy örömmünnepet tartsanak, mert megértették mindazt, amire oktatták őket.”

Neh 8,9-12

Kétségtelen dolog, hogy Isten elvárja, hogy Új-Angliában mindenféle ember: előjárók, lekipásztorok és a nép, előkelők és közrendűek, gazdagok és szegények, öregek és fiatalok az Ő kegyelmének eme hatalmas munkájában észrevegycék az Ő kezét, elismerjék az Ő dicsőségét és örvendezzenek rajta, megeselekedvén minden tőlük telhetőt e munka előhaladására, ki-ki azon a helyen, ahová Isten helyezte. Úgy tűnik, hogy nagy türelme szerint, Isten még mindig vár és lehetőséget ad nekünk arra, hogy Őt elismerjük, és tiszteljük. De ha végül ezt visszautasítjuk, a legesekélyebb okunk sem lesz arra, hogy egyébre számítsunk, mint arra, hogy az Ő rettenetes átka utolérjen, és hogy az Ő haragját Lelkének és kegyelmének általunk megvetett kiadásával egyenlő mértékben zúdítsa ránk.

HARMADIK RÉSZ

**Amely rámutat arra, hogy e munka
buzgó végzőit vagy részeseit milyen sok
esetben rágalmazták**

letőbb dicsőséges intézkedése lesz, ha tetszeni fog Istennek, hogy áldását adja minden eszközre, amely által ez az ország felismeri az ébredés művében az Ő kezét: dicsőséges hatalmának és kegyelmének teljes és szabad elismerésére juttat el mindeneket, arra készítetve őket, hogy egy szívvel és lélekkel, valamint megfelelő eszközökkel, egyesülve törekedjenek e munka terjesztésére. Öröndetes jelzés lesz ez, hogy Isten egyházára nagy és dicsőséges dolgok köszöntenek, melyek alapján joggal reméljük, hogy hamar eljön Krisztus, és amint Igéjében megígérte, megalapítja a földön az országát, a világosságnak, szentségnek, békességnek és örömnök birodalmát. Ámen. Jöjj, Uram Jézus!

Életrajzi ismertető

1703. október 5-én születik a Connecticut állambeli Windsorban Timothy Edwards lelkész egyetlen gyermekeként.

1716-ban, még nem egészen tizenhárom évesen elkezd tanulmányait a Yale Egyetemen.

1720-tól teológiát tanul.

1723-ban bölcsészdoktorrá avatják, majd a következő évben, ugyancsak a Yale Egyetemen tanítani kezd.

1727-ben olyan lelki élmény éri, amely teljesen megváltoztatja szemléletét: felismeri Isten mindenható erejét, kegyelmét és tőle való függését.

1727. február 15-én a massachussettsi Northampton kongregacionalista gyülekezetet megválasztja lelkésznek, nagyapja Solomon Stoddard utódjaként.

1728-ban elveszi feleségül a New Haven-i Sarah Pierrepontot. Harmincéves házasságuk alatt tizenkét gyermekük születik.

1735 és 1737 között igehirdetései nyomán gyülekezetében nagy lelki ébredés indul el, melynek híre elterjed az egész országban. Huszonhárom éves lelkész szolgálata alatt írja meg a következő műveit:

Narrative of Surprising Conversions (Meglepő meg-
térésekről szóló beszámolók), *Five Discourses on the
Soul's Eternal Salvation* (Öt értekezés a lélek örök
megváltásáról), *Thoughts on the Revival* (Ébredés az
egyházban, Fordította: Ifj. Adorján Kálmán, Koi-
nónia, 2001), *Religious Affections* (Vallásos érzelmek).

1750-ben összeütközésbe kerül feletteseivel, mert
szigorítani akar a gyülekezeti tagság követelmé-
nyeiben, melyeken a nagypapa enyhített, illetve nem
hajlandó kiszolgáltatni a szentségeket (elsősorban
az úrvacsorát) a meg nem tért híveknek. Végül fel-
szólítják, hogy hagyja el egyházközségét.

1751-ben Stockbridge-be, egy kis határ menti faluba
költözik, hogy missziói munkát végezzen az indi-
ánok és a telepesek között. Itt írja meg a következő
legfontosabb filozófiai és teológiai írásait: *Freedom
of the Will* (A szabad akarat), *The Christian Doctrine of
Original Sin Defended* (Az eredendő bűn keresztyén
tanításának védelme), *The Nature of True Virtue* (Az
igaz erény természete), *The End for which God Created
the World* (Mivégre teremtette Isten a világot)

1757-ben meghívják, hogy foglalja el a College of New
Jersey (jelenleg a princetoni egyetem) elnöki tiszt-
ségét, melyet hosszas habozás után végül elfogad.

1758 januárjában, amikor megérkezik Princeton vá-
rosába, beoltják himlő ellen, de egy másodlagos fer-
tőzés következtében március 22-én meghal.

Tartalom

Előszó	5
I. RÉSZ	
ISTEN DICSŐSÉGBEN MŰVE	9
I. szakasz	
Hatásai alapján ítéljük meg e munkát	11
II. szakasz	
Az Írás szabálya szerint ítéljük meg	15
III. szakasz	
Az egészet ne egy rész alapján ítéljük meg	39
IV. szakasz	
A munka természete általánosságban	56
V. szakasz	
A munka természete egy meghatározott eset tükrében	66
VI. szakasz	
A munka rendkívül dicsőséges voltáról	82
II. RÉSZ	
AMELY RÁMUTAT ARRÁ, HOGY MINDENKI TARTOZIK E MUNKÁT ELISMERNI, ÖRÖMMEL FOGADNI, ÉS ANNAK ELŐMENETELÉN MUNKÁLKODNI	91
I. szakasz	
A közömbösség veszélyei	93

II. szakasz	
Úgy tűnik, hogy az utolsó napok dicsősége Amerikában fog elkezdődni	101
III. szakasz	
Veszélyes dolog, ha valaki e munkát nem ismeri el	109
IV. szakasz	
Az uralkodók, lelkipásztorok és minden rendű ember kötelessége támogatni e munkát	127
III. RÉSZ	
AMELY RÁMUTAT ARRA, HOGY E MUNKA BUZGÓ VÉGZŐIT VAGY RÉSZESEIT MILYEN SOK ESETBEN RÁGALMAZTÁK	149
IV. RÉSZ	
AMELY RÁMUTAT ARRA, HOGY MILYEN DOLGOKAT KELL HELYESBÍTENÜNK VAGY KERÜLNÜNK E MUNKA VÉGZÉSÉBEN ÉS MAGATARTÁSUNKBAN	191
I. szakasz	
A lelki gög	201
II. szakasz	
A helytelen alapelvek elsajátítása	230
III. szakasz	
A lelki tapasztalatok felőli tudatlanság	270
IV. szakasz	
Mások bírálata	294
V. szakasz	
A nem-lelkésziek intéseivel járó tévedések	308
VI. szakasz	
Isten énekkel való dicséretéhez kapesolódó hibák	317

V. RÉSZ AMELY RÁMUTAT ARRÁ, HOGY MIT KELL CSELEKEDNI E MUNKA ELŐMENETELÉÉRT	327
I. szakasz Törekedjünk a botránykövek elmozdítására ...	329
II. szakasz Mit kell tennünk, hogy e munkát még közvetlenebbül előmozdítsuk	337
III. szakasz Néhány mindenkit érintő sajátosságról	357
Életrajzi ismerető	381